

תדפיס התפילות מתוך

ג ו א ל

ישראל

פרקי אורות

ליום העצמאות ויום ירושלים
מבית מדרשו של מרן הראי"ה קוק

עם סידור התפילה

מיסודו של

הרב משה צבי נריה זצ"ל

בהוצאה מורחבת על-ידי

ישיבת ההסדר רמת-גן

ביוזמתו ובהדרכתו של

הרב יעקב אריאל שליט"א

עורך ומלקט: **רן שריד**
עיצוב ועריכה גרפית: **צביקי הירש**
עימוד מהדורה שניה: **דוד הלל**
הפקה: **הושעיה הררי**

©

כל הזכויות שמורות ל**ישיבת ההסדר רמת גן**
אייר תשנ"ח, שנת היובל למדינת ישראל

מהדורה שניה, מתוקנת ומורחבת
ניסן תש"ס

ישיבת ההסדר רמת-גן
רח' האצ"ל 39
ת.ד. 7676 רמת-גן 52176
טל' 03-6748424 פקס' 03-6765571
E-Mail: yeshiva_rg@yahoo.com

הוצא לאור בסיוע:
משרד החינוך, התרבות והספורט
מנהל התרבות / האגף לתרבות תורנית

הקדמת הרב יעקב אריאל שליט"א

מדינת ישראל עומדת בפני אחת משעותיה הגדולות. מצד אחד "מדינה" בימינו משמעותה דמוקרטיה על כל מרכיביה, זכות שווה לכל אזרחיה, יחסים מסודרים עם שכנותיה ועם יתר העולם, דאגה לקיום לעולם החיצוני והפנימי, לרווחה, לצדק, לחינוך ולכל התפקידים החשובים שמדינה מפותחת נוטלת על עצמה. מאידך, השם "ישראל" מחייב את המדינה להיות ייחודית. היא מדינתו של כל אדם מישראל באשר הוא. יש למדינה אחריות לעם ישראל, לארץ ישראל, לתורת ישראל ולכל המורשת הישראלית הגדולה העוברת מדור לדור, מאבותינו ומהר סיני עד ימינו. אין עוד מדינה כזו בעולם, זוהי יצירה עצמית, מקורית, שאין לה אח ורע. עבורנו אין כאן שני דברים שונים, ואף לא מקבילים זה לזה. "מדינה" ו"ישראל" עבורנו זהו מושג אחד, כל זכות קיומה של המדינה הוא רק מכח היותה מדינת ישראל, על כל המשתמע מכך. הניסיון להפריד בין הדבקים מערער חלילה את עצם קיומה של המדינה.

יום העצמאות עבורנו הוא יום שבו זכה עם ישראל, בעזרת ה' יתברך, לראשונה אחרי אלפי שנים, לריבונות משלו בארצו. יש ליום הזה משמעות רוחנית עמוקה. בכיובל שנים מיום הקמתה של המדינה עדיין לא עיכלנו את כל משמעותו של זה היום עשה ה', ועלינו להפנים יותר את התפיסה הציבורית הממלכתית הישראלית היהודית הזאת על כל מורכבותה, עומקה ורוחבה.

בתפילות יום העצמאות אנו פונים לה' בתודה על אשר גמלנו, בצפייה להמשך גאולתנו ולהדרכה שה' יאיר את עינינו למצוא את דרכנו בנפתוליה ונבוכותיה של המציאות בה אנו נתונים. ראויות תפילות יום זה לכוונה ולמחשבה עמוקה יותר, להביאנו להתעלות רוחנית גבוהה יותר, בכדי לסייע בדינו בכך יצא סידור 'גואל ישראל' לאור מחדש.

בשנת תשנ"ח, בשנת היובל למדינת ישראל רחש ליבם של תלמידי ישיבת רמת-גן דבר טוב - להוציא מחדש את סידורו של מורנו ורבנו הרב משה צבי נריה זצ"ל ליום העצמאות, שאזל כבר, ולהוסיף עליו תוספות והרחבות. הסידור התקבל בברכה על-ידי הציבור הרחב והמהדורה אזלה כולה.

עתה התעורר הצורך בהוצאת הסידור מחדש, בתיקונים קלים.

יבואו על הברכה העורכים, המגיחים וכל העוסקים במלאכה. רבים הם ואי-אפשר לפרטם, אשר שמו לילות כימים להוציא דבר מתוקן מתחת ידם. יישר כוחם, יברך ה' פעלם.

תודה מיוחדת לראש הישיבה הרב יהושע שפירא שליט"א על מפעלו הגדול להרבות תורה בתוככי עירנו רמת-גן ומחוצה לה, ולמנהל הישיבה ר' דן מארנץ הי"ו, על טרחתו המרובה למען הישיבה בכלל ולמען הוצאת ספר זה בפרט. יה"ר שיצליחו בכל אשר יפנו להגדיל תורה ולהאדירה.

כמו כן שלוחה תודתנו לרבנית רחל נריה הי"ו, על שנאותה לבקשתנו ואפשרה את הוצאתו לאור מחדש של הלקט, מתוך סידורו של הרב נריה זצ"ל. יאריך ה' ימיה בטוב ושנותיה בנעימים, ותזכה עם כל ביתה לחזות בנועם ה' בשובו לציון ברחמים.

ויהי רצון שה' ישלח את אורו ואמיתו למדינת ישראל, ראשיה שריה ויועציה, לתקנם בעצה טובה מלפניו לנווט את ספינת המדינה בין הגלים הסוערים ולהביאה לחוף מבטחים ולגאולה שלמה במהרה בימינו.

הרב יעקב אריאל
רמת גן

הקדמת העורך

מתוך שבח והודיה לה', שהחיינו וקיימנו לזמן הזה, זכינו להוציא לאור את ספר-השירה הגדול הזה, ספר שכולו גאולה, ספר שכולו תהילה לבורא עולם על כל הניסים, הגבורות והתשועות, שעשה לאבותינו ולנו בזמן הזה.

ספר זה, יסודו בעבודת מו"ר הרב משה צבי נריה זצ"ל, כולל הוא את נוסח התפילה ליום העצמאות וליום ירושלים, כפי שתיקנה הרבנות הראשית לישראל. מסביב לו ליקט הרב נריה כגורן, מקצת מתבואת הקודש מכל מקורות התורה וחכמיה המדברים אודות גאולת עם ישראל וארצו, ובמיוחד מתורתם של צדיקי עליון אשר עוד בראשית זריחת גאולתנו הפכו את המר למתוק, האירו את חשכת הצרות הגדולות אשר עבר העם בדורות האחרונים, ומהר גבוה בשרו לציון - לכל תהליך שיבת ציון, שנראה היה כמעשה חולין - שבן עצמו ובתוכו מתגלה אלוהיו - "הנה אלוהיכם".

הספר בכללו, מחולק לשלושה שערים מרכזיים. הראשון שבהם הוא - 'בשערי היום' - אשר כשמו כן הוא. השני נקרא בפינו - 'שבחו גאולים' - וכולל בתוכו את סדר התפילות. שני השערים הללו, מיוסדים על עריכתו של הרב נריה זצ"ל, ועליהם נוספו ליקוטיו של מו"ר הרב יעקב אריאל שליט"א. החספות אלו סומנו בסימן מיוחד (א) והודפסו באות קטנה יותר, להבחינם מליקוטיו של הרב נריה זצ"ל.

השער השלישי נערך על-פי הדרכתו של הרב אריאל שליט"א, ובו הוספנו סידרת מאמרים, מאמרי קודש מבית מדרשו של מרן הראי"ה קוק זצ"ל העוסקים בענייני הגאולה. את אלו חילקנו לשבעה פרקים: הראשון שבהם, הקרוי 'ליקוטי גאולה', הוא אוסף דברים מגדולי ישראל אשר צירף הרב נריה זצ"ל בסוף סידורו. עליו נוספו ששת הפרקים: קדושת הארץ, ניצני גאולה, תחיית ישראל, וממנה יושע, מדינה ומלכות, ולבסוף - ירושלים והמקדש - שייבנה במהרה בימינו.

הננו מלאי תפילה ואמונה, שכשם שזיכנו ה' יתברך לשופרו של היובל הזה - לראות את כנסת ישראל נגאלת מחבלי לידתה הקשים ויציבה בריבונותה על אדמתה - כן נזכה לראות בהמשך התהליך הפנימי של התבגרותה, אשר מתוך כוחו-של-יובל תצליח להסיר מעליה את כל העבדות ונמיכות הרוח, את המחלות הרוחניות אשר נדבקו בה בארצות גלותה. "ואשיבה ידי עליך, ואצרוף כבור סיגוף ואסירה כל בדליך. ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועיצך כבתחילה, אחרי-כן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה" (ישעיה א כה-כו). ומתוך כך נזכה לשופרו של משיח, לגאולתנו השלמה.

הנפת דגל המדינה

מניפים את דגל המדינה בראשי הבתים בערב יום העצמאות לפני שקיעת החמה. וע' רמב"ן שמות י"ד, ח: ובני ישראל יוצאים ביד רמה, שעשו להם דגל ונס להתנוסס וכו' כדמות הנגאלים מעבדות לחרות. במקומות צבוריים בהם מונף הדגל, ראוי לומר פסוקים אלו:

אִישׁ עַל דָּגְלוֹ בְּאֵתֶת לְבַיִת אֲבֹתָם יַחַנּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנְּגִיד סָבִיב במדבר ב
לְאַהֲל מוֹעֵד יַחַנּוּ: לאהל מועד יחנו:

נִרְנְנָה בִּישׁוּעַתְךָ וּבִשְׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגֵל, יִמְלֵא יְהוָה כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ: תהלים כ

נִתְתָּה לִירְאִיךָ נָס לְהִתְנוֹסֵס מִפְּנֵי קִשְׁט סֵלָה: תהלים ס

כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֲשָׂא אֶל גּוֹיִם יָדַי וְאֶל עַמִּים אָרִים נְסִי, ישעיה מט
וְהִבִּיאוּ בְּנִיד בְּחֶצֶן וּבְנִתֶיךָ עַל כְּתֵף תִּנְשָׂאנָה: והביאו בניד בחצן ובנתיך על כתף תנשאנה:

☆ חמושים - מוכנים עלו למלחמה למות במדבר ולא לשוב למצרים, ומלת וחמושים כתרגומו - ומזורזין. והרצון בזה, שנזדרזו כמלך ערוך למלחמה. ויצאו כדמות מלכים בטכסיסי מלוכה ביד רמה, שזה רמו שיצאו בדגל פרושה לעיני כל רואה. וזהו כי יד על כס יה, שהוא כמו יד בדגל פרושה על כסא ה', עד שיעשה מלחמה בעמלק. ולזה קרא שם המזבח ה' נסי, שהוא כמו ה' דגלי, כמו וכנס על הגבעה, ואין נס בלא דגל ואין דגל בלא יד. וזהו ובני ישראל יוצאים ביד רמה ובנס פרושה ממש, ובבטחון בשם ה' שהולך בראשם. וזהו וה' הולך לפניכם יומם, וזהו ובשם אלהינו נדגול.

צרוך המור, בשלח, עמ' 22

דגל כחול-לבן הוא צרוף של דגלי יששכר וזבלון: "יששכר - ספיר, ומפה שלו צבועה שחור דומה לכחול... זבלון - יהלום, וצבע מפה שלו לבנה".

במדבר רבה פרשה ב, ו

גוון הלוּבן מורה על מדת החסד - ואות ודגל של שכינה, הוא מראה התכלת, הדומה לכסא הכבוד, שבזה יזכור מלכות שמים. מלבי"ם, במדבר טו, לט, אות סח

ישעיה יא וְנָשָׂא נֶס לְגוֹיִם וְאַסַּף נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל, וּנְפִצוֹת יְהוּדָה יִקְבֹּץ מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ:

ר' יהודה הלוי דגלי בן תרים על הנשארים, ותלקט נפזרים כמלקט שבלים.

איש על דגלו באתות לבית אבותם יחנו בני ישראל - רבי אלעזר פתח: שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה (ישעיה סו, י) ... בגין דחדוה לא אישתכח אלא בזמנא דישראל קיימי בארעא קדישא... כתוב אחד אומר עבדו את ד' בשמחה (תהלים ק, ב) וכתוב אחד אומר עבדו את ד' ביראה (תהלים ב, יא), מה בין האי להאי, אלא כאן בזמנא דישראל שראן בארעא קדישא, כאן בזמנא דישראל שראן בארעא אחרא.

זוהר במדבר דף קיח, א

מי זאת הנשקפה כמו שחר וגוי' (שיר השירים ו, י) - ארבעה דברים של שבח יש כאן לישראל, כנגד ארבע גליות, שארבע גליות שעמדו על ישראל לא כפרו בהקב"ה...

איומה כנדגלות - אין דגלים אלא צבאות, שנאמר (במדבר ב, ג-ד) דגל מחנה וגוי' וצבאו ופקודיהם. וכן דגלי השמים - המלאכים, ודגלי הארץ - ישראל... ואדון שניהם - הקב"ה. וכשם שהכל יראים מהקב"ה, כך הגוים יראים מישראל, שנאמר (דברים כח, י) וראו כל עמי הארץ כי שם ד' נקרא עליך ויראו ממך, לכך נאמר איומה כנדגלות.

שמות רבה פרשה טו, ו

ד' נסי - ב' במסורה, הכא ואידך: ואל עמים ארים נסי (ישעיה מט, כב), מה התם נס ממש כמו "וכנס על הגבעה", אף כאן נס ממש, שקורא להקב"ה נסי ודגלי.

בעל הטורים, שמות יז, טו

אמר רבי יוחנן: גדול קבוץ גליות כיום שנבראו בו שמים וארץ, שנאמר (הושע ב, ב) ונקבצו בני יהודה ובני ישראל יחדו ושמו להם ראש אחד ועלו מן הארץ כי גדול יום יזרעאל, וכתוב (בראשית א, ה) ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד.

פסחים פח, א

סדר התפילה

על-פי תקנת הרבנות הראשית לישראל

עם ערוב היום מתכנסים לבתי הכנסת, מדליקין נרות ומורידין לפני התיבה ש"ץ מרוצה לקהל, ופותחין במזמור של הודיה פסוק בפסוק בנעימה חגיגית. (המזמורים הנאמרים ביום ירושלים מופיעים לפני תפילת ערבית).

תהלים קו

הָדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ:
יֹאמְרוּ גְאוּלַי יְהוָה אֲשֶׁר גָּאֵלָם מִיַּד צָר:
וּמֵאֲרָצוֹת קִבְּצָם מִמִּזְרָח וּמִמְעַרְב מִצְפוֹן וּמִיָּם:
תַּעֲזוּ בַמִּדְבָּר בִּישִׁימוֹן דֶּרֶךְ עִיר מוֹשֵׁב לֹא מִצְאוּ:

אמר רב יהודה אמר רב: ארבעה צריכים להודות: יורדי הים, הולכי מדברות, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא.

ברכות נד, ב

עם היות שחז"ל אמרו שבארבעה הצריכים להודות הפרשה מדברת, הנה אין ספק שתרמוזו אל כל קהל הגולה גם כן, לעת בוא הגואל... ואולי אל זה ירמוז בד' לשונות של גאולה האמור בגאולת מצרים, כי כימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות. פירוש קדמון לתהלים, מיוחס לרשב"ם

... ויש להוסיף בזה, כי אלו הארבעה הם נגד ארבע הגלויות, וכולם ראה אותם אברהם אבינו עליו השלום, כמו שדרשו חז"ל על הפסוק והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו, ולהנצל מכל זה הודיע לו ד' על ידי זכות הקרבנות והתורה.

קרבן אורה, תענית כז, ב

וכנגד ארבע מלכויות הללו הזכיר דוד המלך עליו השלום ארבע פעמים הודאה וכו', ולפי שראה ברוח הקודש ישועה והצלה מכולן, לכך נתן הודאה כנגד כולן... ולעתיד לבוא ישוב [אדום] עם שאר כל הכתות, לעזור ולתמוך בישראל.

רבנו בחיי, ויקרא יא, ד

תעו במדבר - אמר רבי יהודה ברבי שלום: אמר הקב"ה, אף על פי שתעו - אני גואלם, כמו שעשיתי במדבר. "ישראל נושע בה"

רְעֵבִים גַּם צָמְאִים נַפְשָׁם בְּהֵם תִּתְעַטֵּף:
 וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בְּצַר לָהֶם מִמַּצְקוֹתֵיהֶם יִצְיִלֵם:
 וַיִּדְרִיכֵם בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל לְלֶכֶת אֶל עִיר מוֹשָׁב:
 יוֹדוּ לַיהוָה חֲסֵדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם:
 כִּי הִשְׁבִּיעַ נֶפֶשׁ שִׁקְקָה וְנַפְשׁ רַעֲבָה מְלֵא טוֹב:

יִשְׁבִּי חֶשֶׁד וְצִלְמוֹת אֲסִירֵי עֵינַי וּבְרוּל:
 כִּי הִמְרוּ אִמְרֵי אֵל וַעֲצַת עֲלִיּוֹן נֶאֱצוּ:
 וַיִּכְנַע בְּעֵמֶל לֶבֶם כְּשִׁלּוֹ וְאִין עֹז:
 וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בְּצַר לָהֶם מִמַּצְקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעַם:
 יוֹצִיאֵם מִחֶשֶׁד וְצִלְמוֹת וּמוֹסְרוֹתֵיהֶם יִנְתַּק:
 יוֹדוּ לַיהוָה חֲסֵדוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו לִבְנֵי אָדָם:
 כִּי שִׁבַר דְּלִתוֹת נַחֲשֵׁת וּבְרִיחֵי בְרוּל גִּדְעוּ:

אֲוִלִים מִדֶּרֶךְ פֶּשַׁעַם וּמַעֲוֹנוֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ:
 כָּל אֶכֶל תִּתְעַב נַפְשָׁם וַיִּגְעוּ עַד שַׁעְרֵי מוֹת:
 וַיִּצְעֲקוּ אֶל יְהוָה בְּצַר לָהֶם מִמַּצְקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעַם:
 יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפְּאֵם וַיִּמְלֹט מִשְׁחִיתוֹתֵם:

תשועת עולמים" (ישעיה מה, יז) עולם אינו אומר, אלא עולמים.
 ואומר והושיע ד' את אהלי יהודה (זכריה יב, ז).

מדרש תהלים, פרק קז

משחרב בית המקדש בעוונותינו הרבים בטל קרבן תודה, תקנו
 חז"ל שעל כל פנים יתפסו הטוב במיעוטו וירוממוהו בקהל עם.

שו"ת חתם סופר, או"ח סי' נא

נראה לי, שזה המזמור נאמר בנבואה על הגאולה מזה הגלות
 הארוך שאנחנו בו בצרות גדולות... וכשיגאלם האל ינצלו מכל זה
 ויודו לד' ויפרסמו נפלאותיו לבני אדם וישוּבו לארצם החרבה
 ויכוּנוּ בה ערי-מושב ויצליחו בה בכל מיני הצלחות, ומלאה
 הארץ דעה כאשר ישלימו עצמם בכל מיני שלימות כאמרו בסיום
 דבריו "וכל עולה קפצה פיה", שרומז על שלימות המדות, וכן
 "ויתבוננו חסדי ד'", שרומז על הצלחת שלימות המעלות.

רבנו מנחם המאירי ז"ל

יודו ליהוה חסדו ונפלאותיו לבני אדם:
ויזבחו זבחי תודה ויספרו מעשיו ברנה:

יורדי הים באניות עשי מלאכה במים רבים:
המה ראו מעשי יהוה ונפלאותיו במצולה:
ויאמר ויעמד רוח סערה ותרומם גליו:
יעלו שמים ירדו תהומות נפשם ברעה תתמוגג:
יחוגו וינועו כשכור וכל חכמתם תתבלע:
ויצעקו אל יהוה בצר להם וממצוקתיהם יוציאים:
יקם סערה לדממה ויחשו גליהם:
וישמחו כי ישתקו וינחם אל מחוז חפצם:
יודו ליהוה חסדו ונפלאותיו לבני אדם:
וירוממוהו בקהל עם ובמושב זקנים יהללוהו:

ישם נהרות למדבר ומצאי מים לצמאון:
ארץ פרי למלחה מרעת יושבי בה:
ישם מדבר לאגם מים וארץ ציה למצאי מים:
וישב שם רעבים ויכוננו עיר מושב:
ויזרעו שדות ויטעו כרמים ויעשו פרי תבואה:
ויברכם וירבו מאד ובהמתם לא ימעט:
וימעטו וישחו מעצר רעה ויגזון:
שפך בוז על נדיבים ויתעם בתהו לא דרך:
וישגב אביון מעוני וישם בצאן משפחות:
יראו ישרים וישמחו וכל עולה קפצה פיה:
מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי יהוה:

מעלות עליונות נמסרו לנו במצות עשה - ומן הגדולות שבהן זכרון חסדי השם יתברך והתבונן בהם, שנאמר וזכרת את כל הדרך אשר הולכך ד'... ועם היות כי חסדי ד' רבו למעלה ראש ומי ימלל גבורותיו ישמיע כל תהלותיו... העיר המשורר עליו השלום באמרו ויתבוננו חסדי ד'.

חסדי ד' להחסיד ר' יוסף יעביץ ז"ל, בהקדמה

תהלים צו
 יְהוָה מֶלֶךְ תִּגַּל הָאָרֶץ יִשְׁמְחוּ אֵימֵי רְבִים:
 עֲנַן וְעַרְפֶּל סִבִּיבּוֹ צְדָק וּמִשְׁפָּט מְכוּן כְּסָאוֹ:
 אֵשׁ לִפְנֵי תֵלֶךְ וּתְלַהֵט סִבִּיב צְרִיו:
 הָאֵירוּ בְרָקוֹ תִּבְלֵ רֵאֲתָהּ וּתְחַל הָאָרֶץ:
 הָרִים כְּדוֹנָג נִמְסוּ מִלִּפְנֵי יְהוָה מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ:
 הִגִּידוּ הַשְּׁמַיִם צְדָקוֹ וְרָאוּ כָּל הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ:
 יִבְשׂוּ כָּל עֲבָדֵי פֶסֶל הַמִּתְהַלְּלִים בְּאֵלִילִים

✧ גאולת ישראל אשר אנחנו חוכים לה: אל יחשוב החושב כי פתאם ירד השם יתברך שמו משמים ארץ, לאמור לעמו צאו, או ישלח משיחו כרגע מן שמים לתקוע בשופר גדול על נדחי ישראל ויקבצם ירושלימה ויעשה לה חומת אש ומקדש אל ממרומים תרד, כאשר הבטיח ע"י עבדיו הנביאים. לא כן קורא המשכיל, ודאי כל יעודי הנביאים יתקיימו באחרית הימים, ולא יפול ח"ו דבר ארצה. אך לא במנוסה נלך ולא בחפזון יום אחד, כי אם מעט מעט תבוא גאולת ישראל, לאט לאט תצמיח קרן ישועה, עד וישראל יעשה חיל וישגה מאד באחריתו בקיום כל היעודים וההבטחות של הנביאים הקדושים. כאשר אברר בע"ה מן הכתובים ומדברי רז"ל, וגם המושכל יסכים לה.

דרישת ציון להרב צבי הירש קאלישר, עמ' פח

✧ דבר אל בני ישראל וישבו. לאשר יצאו בני"י בחפזון ממצרים והיה שלא בהדרגה. ואין זה דבר של קיימא. הוצרכו לשוב. והענין כמ"ש והחיות רצוא ושוב. ע"י המרוצה מהתלהבות יותר מהכח. על זה צריך להיות מיד בחינת שוב. ועי"ז יש לו קיום. כי כל הגליות היה שיקבצו בני"י כל הניצוצות קדושים שנמצאים בעולם. ואין הרצון לברוח רק לתקן גוף המיצר. ולעתיד שיהיה התיקון בשלימות כתיב לא בחפזון תצאו כו'. שפת אמת בשלח, תרל"ד

✧ "יראו ישרים וישמחו..." ישרים רואים מעשי ד'. ולואי שזוכה יותר ויותר להכלל בכלל הישרים, ואולי מוטב להזכיר - "הצדיקים הישרים", כדברי קדשו של הנצי"ב בפתחה לספר בראשית - - - צריך להתרגל לפקוח את העיניים ולגלות אין קץ נפלאות מתורת ד' ונפלאות ממעשי ד'.
 הרצי"ה קוק, מזמור י"ט למדינת ישראל (מובא בשלמותו בעמ' 299)

מראית עיניהם של צדיקים מעלה אותם למעלה העליונה, הה"ד וישא עיניו וירא (בראשית יח, ב) וירא והנה איל (שם כב, יג) וירא והנה באר (שם כט, ב) וירא והנה הסנה (שמות ג, ב) וירא פינחס (במדבר כה, ו) לפיכך הם שמחים במראית עיניהם, שנאמר יראו ישרים וישמחו (תהלים קז, מב).

אסתר רבה פרשה ז, ט

הִשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים:

שְׁמַעָה וְתִשְׁמַח צִיּוֹן וְתִגְלַגֶּלֶה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה:
 כִּי אַתָּה יְהוָה עֲלִיּוֹן עַל כָּל הָאָרֶץ מֵאֵד נַעֲלִיתָ עַל כָּל אֱלֹהִים:
 אֲהַבֵּי יְהוָה שְׂנְאוֹ רַע שְׁמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד רָשָׁעִים יַצִּילֵם:
 אֹרֶךְ יָרֵעַ לְצַדִּיק וּלְיֹשְׁרֵי לֵב שְׁמַחָה:
 שְׁמַחוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה וְהוֹדוּ לְזִכְרֵךְ קֹדֶשׁ:

תהלים צח

מְזֻמֹּר שִׁירֵי לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה
 הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ וְזָרַע קֹדֶשׁ:
 הוֹדִיעַ יְהוָה יְשׁוּעָתוֹ לְעֵינֵי הַגּוֹיִם גְּלֶה צַדִּיקְתּוֹ:

תשורי מראש אמנה (שיר השירים ד, ח) - עתידין ישראל לומר שירה לעתיד לבוא, שנאמר (תהלים צח, א): "שירו לדי' שיר חדש כי נפלאות עשה", ובאיזו זכות אומרים ישראל שירה, בזכות אברהם שהאמין בהקב"ה, שנאמר (בראשית טו, ו) והאמין בדי', היא האמונה שישראל נוחלין בה, ועליו הכתוב אומר (חבקוק ב, ד) וצדיק באמונתו יחיה.

שמות רבה, פרשה כג, ה

זהו שאמר הכתוב (ישעיה מב, י) שירו לדי' שיר חדש תהלתו מקצה הארץ - שעתידין לשורר שירה על תשועתן של ישראל.

הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו - אמר רב אחא: כל זמן שישראל בגלות, כביכול ימינו של הקב"ה משועבדת, אבל כשישראל נגאלין ראה מה כתוב הושיעה לו ימינו וזרוע קדשו - - - - - ללמדך שאין שמחה שלמה עד שישראל נגאלין.

מדרש תהלים [בבורר], צח

[השירה] העשירית - לעתיד לבוא, שנאמר שירו לדי' שיר חדש. כל השירות כולן קרויות בלשון נקבה, כשם שהנקבה יולדת כך התשועות שעברו היה אחריהם שעבוד, אבל התשועה העתידה להיות אין אחריה שעבוד, לכך קרויה בלשון זכר, שנאמר (ירמיה ל, ו) שאלו נא וראו אם יולד זכר, כשם שהזכר אינו יולד כך התשועה העתידה לבוא, לא יהיה אחריה שעבוד, שנאמר (ישעיה מה, יז) ישראל נושע בדי' תשועת עולמים.

מכילתא בשלח פרשה טו, א

זָכַר חֶסְדוֹ וְאַמוּנָתוֹ לְבֵית יִשְׂרָאֵל,
רָאוּ כָל אֶפְסֵי אֶרֶץ אֶת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ:
הֲרִיעוּ לַיהוָה כָּל הָאָרֶץ פָּצְחוּ וְרָנְנוּ וְזָמְרוּ:
זָמְרוּ לַיהוָה בְּכַנּוֹר בְּכַנּוֹר וְקוֹל זְמֵרָה:
בַּחֲצֹצְרוֹת וְקוֹל שׁוֹפָר הֲרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יְהוָה:
יִרְעַם הַיָּם וּמְלֵאוֹ תִבֵּל וַיִּשְׁבֵּי בָהּ:
נִהְרֹת יִמְחֹאוּ כִּף יַחַד הָרִים יִרְנְנוּ:
לִפְנֵי יְהוָה כִּי בָּא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תִבֵּל בְּצַדֵּק וְעַמִּים
בְּמִשְׁרִים:

מְקַדֵּשׁ מֶלֶךְ עִיר מְלוּכָה,
קוֹמֵי צְאֵי מִתּוֹךְ הַהֲפָכָה,
רַב לָךְ שִׁבְתַּת בְּעֵמֶק הַבְּכָא,
וְהוּא יַחְמוֹל עֲלֶיךָ חֲמֵלָה.

זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יְהוָה נְגִילָה וְנִשְׁמְחָה בּוֹ:

הודיע ד' ישועתו - עתידין אומות העולם שיקלסו להקב"ה בשעה
שיגאל ישראל מביניהם שנאמר (תהלים קב, כג) בהקבץ עמים
יחדו, ואומר הודיע ד' ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו.
מדרש תהלים, פרשה קיז

אמר רבי אבהו, כל ישועה שבאה לישראל, היא של הקב"ה,
שנאמר (תהלים צא, טו) עמו אנכי בצרה וגו' ואראהו בישועתי.
מדרש תנחומא, אחרי מות

מקדש מלך עיר מלוכה - כינויים לכנסת ישראל. מתוך ההפכה -
מתוך החורבן והגלות. הבכא - הבכיה לפי תרגום הארמי ופירש"י
(בתהלים פד, ז) והוא - הקב"ה יחמול עליך.

☆ "והשלישית יותר בה" (זכריה יג ח), שאין מתיישבין בארצם אלא בגאולה
שלישית, גאולה ראשונה זו גאולת מצרים, שניה זו גאולת עזרא, שלישית
אין לה הפסק.

תנחומא [בבובר], שופטים סימן י, י

הַתְּעוֹרָרִי הַתְּעוֹרָרִי,
כִּי בָּא אֹרֶךְ קוֹמֵי אֹרֵי,
עוֹרֵי עוֹרֵי שִׁיר דְּבָרִי,
כְּבוֹד יְהוָה עָלֶיךָ נִגְלָה.

זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יְהוָה נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בּוֹ:

לֹא תְבוּשִׁי וְלֹא תִכְלָמִי,
מָה תִשְׁתַּחֲוֶי וּמָה תִהְיֶימִי,
בְּךָ יִחַסּוּ עַנְיֵי עַמִּי,
וְנִבְנְתָה עִיר עַל תִּלָּה.

זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יְהוָה נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בּוֹ:

יְמִין וּשְׂמָאל תִּפְרוּצִי,
וְאֵת יְהוָה תַּעֲרִיצִי,
עַל יַד אִישׁ בֶּן פְּרָצִי,
וְנִשְׂמָחָה וְנִגְלָה.

זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יְהוָה נְגִילָה וְנִשְׂמָחָה בּוֹ:

חזן וקהל בנעימה:

קוֹל רְנָה וּישׁוּעָה בְּאַהֲלֵי צְדִיקִים יְמִין יְהוָה עֲשֵׂה חֵיל,
יְמִין יְהוָה רוֹמְמָה יְמִין יְהוָה עֲשֵׂה חֵיל:

לא תבושי - ישעיה נד, ד: אל תיראי כי לא תבושי ואל תכלמי כי לא תחפירי וגו'.

ימין ושמאל - ישעיה נד, ג: כי ימין ושמאל תפוצי וזרעך גויים יירש וערים נשמות יושיבו.

איש בן פוצי - כנוי למשיח בן דוד הבא מבית פרץ בן יהודה.

ונשמחה ונגילה - ישעיה כה, ט: ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה קוינו לו ויושיענו, זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו.

ישעיה כה, ט

אנשי ירושלים אומרים מבפנים קול רנה וישועה, ואנשי יהודה אומרים מבחוץ ימין ד' עושה חיל.

מדרש תהלים, פרשה קיח

ביום ירושלים אומרים את המזמורים הבאים:

תהלים קכב שיר המעלות לְדָוִד שִׁמְחֵתִי בְּאִמְרִים לִי בֵּית יְהוָה גִּלְדָּה:
 עֲמֻדֹת הָיוּ רִגְלֵינוּ בְּשַׁעֲרֵיךָ יְרוּשָׁלַם:
 יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שֶׁחִבְּרָה לָהּ יַחֲדָו:
 שָׁשֶׁם עָלוּ שְׁבֻטִים שְׁבֻטֵי יְהוָה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוּת לְשֵׁם יְהוָה:
 כִּי שָׁמָּה יָשְׁבוּ כְּסָאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסָאוֹת לְבֵית דָּוִד:
 שָׁאֲלוּ שְׁלוֹם יְרוּשָׁלַם שְׁלִי וְאַהֲבִיךָ:
 יְהִי שְׁלוֹם בְּחִילֶךָ שְׁלֹנָה בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ:
 לְמַעַן אֲחִי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ:
 לְמַעַן בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ:

תהלים קלב שיר המעלות זְכוֹר יְהוָה לְדָוִד אֶת כָּל עֲנוֹתָו:
 אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַיהוָה נְדָר לְאַבִּיר יַעֲקֹב:
 אִם אָבָא בְּאֶהֱל בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עַרְשׂ יִצְחָק:
 אִם אֶתֵּן שֵׁנַת לַעֲיִנִי לַעֲפַעֲפֵי תְנוּמָה:
 עַד אֶמְצָא מְקוֹם לַיהוָה מִשְׁכְּנֹת לְאַבִּיר יַעֲקֹב:
 הִנֵּה שִׁמְעוּנִי בְּאַפְרָתָה מִצְּאֹנָה בְּשָׂדֵי יַעֲר:
 נְבוֹאָה לְמִשְׁכְּנֹתַי נִשְׁתַּחֲוֶה לְהַרְס רִגְלָיו:
 קוּמָה יְהוָה לְמִנוּחַתְךָ אֶתָּה וְאַרְוֵן עֲזָךְ:
 כְּהִנֵּיךָ יִלְבָּשׁוּ צִדֵּק וְחִסְדֶּיךָ יְרַנְּנוּ:
 בַּעֲבוּר דָּוִד עֲבַדְךָ אֵל תִּשָּׁב פָּנָי מִשִּׁיחָךְ:
 נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד אֶמֶת לֹא יִשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרִי בִטְנֶךָ אֲשִׁית לְכֶסֶף לְךָ:
 אִם יִשְׁמְרוּ בְּנֵיךָ בְּרִיתִי וְעֲדַתִּי זֹו אֶלְמַדְס גַּם בְּנֵיהֶם עַדִּי עַד יִשְׁבּוּ לְכֶסֶף לְךָ:
 כִּי בְחַר יְהוָה בְּצִיּוֹן אֹנֶה לְמוֹשָׁב לוֹ:
 זֹאת מְנוּחַתִּי עַדִּי עַד פֹּה אֲשָׁב כִּי אֹתִיָּה:
 צִיָּדָה בְּרַךְ אֲבַרְךָ אֲבִיוֹנִיָּה אֲשַׁבֵּיעַ לֶחֶם:
 וְכַהֲנִיָּה אֲלַבִּישׁ יֵשַׁע וְחִסְדֶּיָּה רַגְו יְרַנְּנוּ:
 שֵׁם אֶצְמִיחַ קְרוֹן לְדָוִד עֲרֻכְתִּי נֵר לְמִשְׁיחִי:
 אוֹיְבָיו אֲלַבִּישׁ בְּשֵׁת וְעֲלִיו יִצְיִן נִזְרוּ:

מנהג הספרדים
לומר חצי קדיש:

יִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא.
בְּעֲלָמָא דִּי בְרָא כְרַעוּתָהּ
וְנִמְלִיךְ מַלְכוּתָהּ וְיַצְמַח פְּרֻקְנָהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחָהּ.
בְּחַיִּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעֲגָלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאָמְרוּ אָמֵן.
יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא.
וְיִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא
וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְקֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא.
לְעָלְמָא מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא
תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחֲמַתָּא דְאָמִירָן בְּעֲלָמָא.
וְאָמְרוּ אָמֵן.

מתפללים תפילת ערבית בנעימת חג

והוא רחוס יכפר עון ולא ישחית
והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו:
יהנה הושיעה, המלך יעגנו ביום קראנו:

חזן **בְּרָכּוּ אֶת יְהוָה הַמְּבָרֵךְ**
קהל וחזן **בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד**

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּדַבְּרוֹ מַעְרִיב
עַרְבִים, בְּחֻכְמָה פּוֹתַח שַׁעֲרִים, וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עֵתִים וּמַחְלִיף אֶת
הַזְּמַנִּים, וּמַסְדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בְּרַקִּיעַ כְּרִצּוֹנוֹ.
בוֹרֵא יוֹם לַיְלָה, גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר, וּמַעֲבִיר
יוֹם וּמַבְיֵא לַיְלָה וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה, יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ.
אֵל חַי וְקַיִם תָּמִיד יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמַּעְרִיב עַרְבִים.

אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת, תורה ומצות חקים
ומשפטים אותנו למדת, על כן יהוה אלהינו בשכבנו ובקומנו

נְשִׁית בַּחֲקִידָה, וְנִשְׁמַח בְּדַבְרֵי תִלְמוּד תּוֹרַתְךָ וּבַמִּצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם
וְעַד, כִּי הִם חַיִּינוּ וְאַרְךָ יַמֵּינוּ וּבָהֶם נִהְיֶה יוֹמָם וּלְיָלֵה, וְאַהֲבַתְךָ אֶל תְּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

יחיד אומר: אל מלך נאמן

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה אֶחָד

בלחש: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלִכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעַד

וְאַהֲבַתְךָ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל
מַאֲדְךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה הַיּוֹם, עַל
לִבְבְּךָ: וְשִׁנְנָתָם לִבְנֵיךָ וּדְבַרְתָּ בָּם, בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ
וּבְלִכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל
יָדְךָ, וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ
וּבְשַׁעְרֶיךָ:

דברים ו

וְהָיָה אִם שָׁמַעַתְּ תִשְׁמְעוּ אֶל מִצְוֹתַי, אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶה
אֲתֶכֶם הַיּוֹם, לֹאֲהַבְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיכֶם וּלְעַבְדוֹ, בְּכָל
לִבְבְּכֶם וּבְכָל נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מִטֶּר אֲרֻצְכֶם בְּעֵתוֹ, יוֹרֵה
וּמְלֻקוֹשׁ, וְאֶסְפַּת דְּגַנְךָ וְתִירֶשֶׁתְּךָ וְיִצְהַרְךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
בְּשָׂדְךָ לְבַהֲמֹתֶיךָ, וְאֶבְלַת וְשִׁבְעֵת: הִשְׁמְרוּ לְכֶם פֶּן יִפְתָּה
לִבְבְּכֶם, וְסַרְתֶּם וְעַבַּדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים, וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
לָהֶם: וְחָרָה אַף יְהוָה בְּכֶם, וְעָצַר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה
מִטֶּר, וְהִאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ, וְאֶבְדַּתֶּם מְהֵרָה
מֵעַל הָאָרֶץ הַטֹּבָה, אֲשֶׁר יְהוָה נָתַן לְכֶם: וְשִׁמַּתֶּם אֶת
דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לִבְבְּכֶם וְעַל נַפְשְׁכֶם, וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת
עַל יָדְכֶם, וְהָיוּ לְטוֹטְפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וּלְמַדְתֶּם אֹתָם אֶת
בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם, בְּשַׁבְּתְךָ בְּבֵיתְךָ, וּבְלִכְתְּךָ בַּדֶּרֶךְ,
וּבְשֹׁכְבְךָ וּבְקוּמְךָ: וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ:

דברים יא

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה, אשר נשבע
יהוה לאבותיכם לתת להם, כימי השמים על הארץ:

במדבר טו

ויאמר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל
ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם
לדרתם, ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם
לציצת, וראיתם אתו, וזכרתם את כל מצות יהוה
ועשיתם אתם, ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם,
אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל
מצותי, והייתם קדשים לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם,
אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים, להיות לכם
לאלהים. אני יהוה אלהיכם: אמת:

☆ יציאת מצרים נועדה להיות ה' לנו לאלהים - בארץ ישראל, וכדברי
הרמב"ם:

לעולם ידור אדם בארץ ישראל אפילו בעיר שרובה עכו"ם, ואל ידור
בחוצה לארץ ואפילו בעיר שרובה ישראל. שכל היוצא לחוצה לארץ
כאילו עובד ע"ז, שנאמר: "כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' לאמר לך
עבוד אלהים אחרים", ובפורעניות הוא אומר: "ואל אדמת ישראל לא
יבאו".

רמב"ם הלכות מלכים פ"ה הי"ב

מה שכופין לעלות לארץ ישראל, אפילו לנוה הרעה... הוא משום
דלגבי מצוות ישוב א"י הוי הגריעותא כמאן דליתא, וכמ"ש
שהדר בחוצה לארץ כאילו עובד ע"ז, ושהדר בא"י גם כשאינו
הגון בכ"ז דומה כמי שיש לו אלוה, וכיון דחיי נשמות אויר ארצה
יש תקוה שסופו לחזור למוטב. וממ"ש שכופין לעלות לא"י אפילו
ממקום שרובו ישראל למקום שרובו עכו"ם נשמע דהוא הדין
למקום שרובו מומרין - דבהדי דכבשי רחמנא למה לך... ומכ"ש
שאין למנוע הרבים מלעשות מצוה בשביל טענה כזאת וכאילו
היתה רשות להתחכם על מצות השי"ת.

ר' אליהו מלובלין, דבר הלכה סי' לח

החזן חוזר ואומר: **יהוה אלהיכם אמת:**

וְאִמּוֹנָה כָּל זֹאת וְקִנְס עֲלֵינוּ, כִּי הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זֹלָתוֹ, וְאִנְחָנוּ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ, הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד מַלְכִים, מַלְכֵנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל הָעַרְיָצִים, הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצְרֵינוּ, וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּלָ לְכָל אוֹיְבֵי נַפְשָׁנוּ, הָעוֹשֶׂה גְדוּלוֹת עַד אֵין חֶקֶר, נְסִים וְנִפְלְאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר, הַשֶּׁם נִפְשָׁנוּ בְּחַיִּים, וְלֹא נִתֵּן לְמוֹט רַגְלָנוּ, הַמְדַרְכֵּנוּ עַל בְּמוֹת אוֹיְבֵינוּ, וְיָרַם קַרְנָנוּ עַל כָּל שׁוֹנְאֵינוּ, הָעוֹשֶׂה לָנוּ נְסִים וְיִנְקָמָה בַּפְּרָעָה, אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאֶדְמַת בְּנֵי חָם, הַמַּכָּה בְּעִבְרַתוֹ כָּל בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, וְיוֹצֵא אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוֹת עוֹלָם, הַמַּעֲבִיר בְּנֵיו בֵּין גְּזְרֵי יַם סוּף, אֶת רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת שׁוֹנְאֵיהֶם בְּתֵהוּמוֹת טַבַּע, וְרָאוּ בְּנֵיו גְבוּרַתוֹ, שִׁבְחוּ וְהוֹדוּ לְשִׁמּוֹ. וּמַלְכוּתוֹ בְּרִצּוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם, מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לָךְ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׁמְחָה רַבָּה, וְאָמְרוּ כָּלָם:

מִי כַמְכָה בְּאֵלֶם יְהוָה, מִי כַמְכָה נֶאֱדָר בְּקֹדֶשׁ, נוֹרָא תֵהִלּוֹת עֵשָׂה פְּלֵא: מַלְכוּתְךָ רָאוּ בְּנֵיךָ, בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה. זֶה אֱלֹהֵינוּ, עָנוּ וְאָמְרוּ: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

וְנֹאמַר: כִּי פָדָה יְהוָה אֶת יַעֲקֹב, וַיִּגְאֹלוּ מִיַּד חֲזַק מִמֶּנּוּ: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, גֹּאֲלֵ יִשְׂרָאֵל.

✪ "אמר ר' יוחנן איזהו בן עוה"ב, זה הסומך גאולה לתפלה של ערבית" (סו. ברמז, מורה זמן שחרית ואור היום על הזמן שהאדם באור ההצלחה, וערבית וחשך על הזמן שהאדם נתון בו בצרה ויגון. וכמשי"כ בשאול וילך הוא ושני אנשים עמו ויבאו אל האשה לילה ודרשו רז"ל (ויקרא רבה כו) שהיתה השעה אפלה להם כלילה. והנה עיקר עבודת האדם ותפלתו צריך שתהיה למען כבוד השי"ת ותקון הכלל, וכדברי תנא דבי אליהו (רבא פרק ד) הנודעים: "כל חכם וחכם מישראל שיש בו ד"ת לאמתו ומתאנח על כבודו של הקב"ה ועל כבודם של ישראל וכו'". והמעלה היתירה של ההתחזקות היא שבשעת דחקו של אדם, אע"פ שחסרים לו הרבה ענייני הפרטיים וחושך לו מצדו, מ"מ תהיה תפלתו סמוכה לענין הגאולה, שהיא עוסקת בתשועת הכלל, שהיא כבודו של הקב"ה וכבודם של ישראל.

עולת ראייה א, עמי תטו-תטז

השכיבנו יהוה אלהינו לשלום, והעמידנו מלפנו לחיים טובים ולשלום, ופרוש עלינו סבת שלומך, ותקננו בעצה טובה מלפניך, והושיענו מהרה למען שמך. והגן בעדנו, והסר מעלינו אויב, דבר וחרב ורעב וגז. והסר שטן מלפנינו ומאחרינו, ובצל כנפיד תסתירנו. כי אל שומרנו ומצילנו אתה, כי אל מלך חנון ורחום אתה. ושומר צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם. ברוך אתה יהוה, שומר עמו ישראל לעד.

חצי קדיש: יתגדל ויתקדש שמה רבא.

בעלמא די ברא כרעותה

וימליך מלכותה ויצמח פרקנה ויקרב משיחה.

בתיכון וביומיכון ובתיי דכל בית ישראל

בעגלא ובזמן קריב. ואמרו אמן.

יהא שמה רבא מבךד לעלם ולעלמי עלמיא.

יתבךד וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא

ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא.

לעלא מן כל ברקתא ושירתא

תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא.

ואמרו אמן.

☆ "כיון דתקינו רבנן השכיבנו כגאולה אריכתא דמיא" (ברכות ד). אף

שצריך האדם שישים מעינו אל ישועת הכלל, מ"מ צריך הוא להיות עסוק בשלמותו הפרטית, אלא שצריך שתהיה כונתו שע"י שלמותו יאוחד אל הכלל, ובזה איננו נפרד מהכלל גם בהיותו עסוק בשלמותו הפרטית. על-כן, להוציא מדעת הסוברים לבקש רק שלמות הכלל ומצד עצמם ילכו בשרירות לבם, יש קצת הפסק, של בקשת הפרט, בסמיכות הגאולה לתפלה, שהיא מורה שכל פנייתו תהיה למען הכלל, אלא שאין זה הפסק כי-אם כתוספת מכשרת לענינה של הסמיכות הזאת בעצמה.

עולת ראייה א עמי תטו

אֲדֹנָי, שְׁפֹתַי תִּפְתָּח, וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ

אֲתָהּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהּ, אֱלֹהֵי
 יִצְחָק, וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל
 עֲלִיוֹן, גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים, וְקוֹנֵה הַכֹּל, וְזוֹכֵר חֲסָדֵי
 אֲבוֹת, וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה.
 מְלַךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמַגֵּן.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מַגֵּן אֲבֹרָהּ.

☆ "וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם
 אזכור". הסדר הפוך: מיעקב לאברהם. יעקב - איש תם, יושב אהלים -
 ברית התורה; ישן תקופות בהן המאחד את כל עם ישראל הוא התורה.
 יצחק הנעקד - מסירות נפש; גם כאשר יורדים הדורות נותר עדיין דבר
 המאחד את העם כולו, והוא מסירות הנפש למען ישראל. אברהם - עמוד
 החסד. כאשר אפילו ערך מסירות הנפש יחדל, ישאר דבר אחד המאחד את
 עם ישראל - מידת החסד. לכן חותמים באברהם: **מגן אברהם**.
 בשם הר"מ חרל"פ

☆ "ואמר רבי אבין הלוי מאי דכתיב יענך ד' ביום צרה ישגבך שם אלהי יעקב,
 אלהי יעקב ולא אלהי אברהם ויצחק, מכאן לבעל הקורה שיכנס בעביה של
 קורה" (ברכות סד). הרגשות שבהם יתקרב האדם אל קונו, הם חלוקים
 לשנים. יש מהם שהם בנויים על אותם הצדדים, שבהם נתיחדו ישראל
 מכל עם ולשון בבחירה וקרבת אלהים, היחשים שבין עם ישראל לד' אלהי
 ישראל, ויש מהם שהם כלליים - ביחש האדם ליוצרו. והנה אברהם ויצחק
 קראו בשם ד' בארח כללי, בלא התחלה בפעל של בנין אומה לעצמה,
 מתייחדת בענינה, עד שבא יעקב אבינו וממנו התחילה לפרח אומת ישראל,
 בתור אומה מתייחדת בגאון שם ד' אלהיה, כי כבר בא מועד להתחיל את
 ההכשרה הכללית ע"י ההבדלה הפרטית המיוחדת. אמנם הענינים
 הכלליים הקדושים מישרים ומזככים את דעתו של האדם, אבל עבודת
 הקרבה האלהית ביחוד בעת צרה, שהיא ראויה להיות קרובה לתקון
 מעשים טובים, המוסיפים באדם רגשי קדש אהבת ד' ויראתו, מתגדלת
 היא בדברים הקרובים אל הלב ואל הרגש, המעוררים את כל חדרי הנפש
 לשפוך שיחה לפני ד', שבדעתו כי ד' הוא אלהיו, אשר ימצא לדורשיו ייחד
 האיש הישראלי את רעיוניו על הערך הישראלי המיוחד ובו ימצא לבבו
 מלא קדש אהבה עזה והתרגשות גדולה לשם ד' אלהי ישראל, אשר קרבנו
 לעבודתו ונתן לנו את תורתו. ...כאשר קרן ישראל תתרומם ובענינים
 הפנימיים שלו הרוחניים והחמריים כבר יהיה הכל מתוקן, טוב ויפה, ברב

אתה גבור לעולם אדני, מחיה מתים אתה רב להושיע,
מוריד הטל, מכלכל חיים בחסד, מחיה מתים ברחמים
רבים, סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים, ומקים
אמונתו לישגי עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך,
מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה,
ונאמן אתה להחיות מתים.
ברוך אתה יהוה, מחיה המתים.

אתה קדוש ושמך קדוש, וקדושים בכל יום יהללוך
סלה, כי אל מלך גדול וקדוש אתה.
ברוך אתה יהוה, האל הקדוש.

אתה חונן לאדם דעת, ומלמד לאנוש בינה,
חננו מאתך חכמה בינה ודעת.
ברוך אתה יהוה, חונן הדעת.

השיבנו אבינו לתורתך, וקרבנו מלבנו לעבודתך
והחזירנו בתשובה שלמה לפניה.
ברוך אתה יהוה, הרוצה בתשובה.

יתרון, אז תבא בפעל ברכת אברהם "ונברכו בך כל משפחות האדמה". אבל
בעת צרה ראוי להרבות ולחזק את רכוש החיים הפנימיים הפרטיים, ישגבך
שם אלהי יעקב, וראוי לבעל הקורה, אע"פ שיש עמה סעיפים וצדדים רבים
השייכים לה, שהוא יכנס בעוביה של קורה, שהיא מתאזרת בו גם לענפים
רחבים ורמים ממעל וגם לשרשים מסתעפים מרובים מאד מתחת, כי גם
עמים רבים יאמרו "לכו ונעלה אל הר ד' אל בית אלהי יעקב".
עולת ראייה א, עמי שכ-שכא

✪ אנחנו חיבים להתאזר בגבורת נשמה, בכחה של שירת התשובה. כל היגון
שלה מוכרח להתהפך אצלנו לשירה רעננה, המחיה ומעודדת, המנחמת

סָלַח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חָטָאנוּ, מִחַל לָנוּ מִלִּכְנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ,
כִּי אֵל טוֹב וְסָלַח אַתָּה.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, חַנוּן הַמְרַבֵּה לְסָלַח.

רָאָה נָא בְּעֵינָיו וְרִיבָה רִיבָנוּ וּגְאָלנוּ גְאֵלָה שְׁלָמָה
מִהַרְגָה לְמַעַן שְׂמֹךְ, כִּי אֵל גּוֹאֵל חֲזַק אַתָּה.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל.

רָפְאוּנוּ יְהוָה וְנִרְפָּא, הוֹשִׁיעֵנו וְנִשְׁעָה, כִּי תִהְלֹתְנוּ אַתָּה,
וְהַעֲלֵה אֲרוּכָה וּמְרַפָּא לְכֹל תַּחֲלוּאֵינוּ וּלְכֹל מַכְאוּבֵינוּ
וּלְכֹל מַכּוֹתֵינוּ, כִּי אֵל מְלֹךְ רוֹפֵא נְאֻמָּן וְרַחֲמָן אַתָּה.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

ומרפאה. ואז תהיה לנו התשובה עם כל הגיונותיה חטיבה נעימה ומתוקה,
שנהגה בה תמיד ועל פיה נסדר את כל מצעדי חיינו, לטובתנו הפרטית
והכללית, בעולם הזה ובעולם ולגאולת הפרט ולגאולת הכלל כולו, לתחית
האומה ולשיבת שבותה כימי עולם וכשנים קדמוניות.

אורות התשובה יז, א

☆ ואם יבוא אדם לחדש דברים עליונים בעסקי התשובה בזמן הזה, ואל
דברת קץ המגולה ואור הישועה הזרוחה לא יביט, לא יוכל לכיין שום דבר
לאמיתתה של תורת אמת. כי כל זמן מאיר בתכונתו, ועצת ד' אשר יעץ
להחל אור גאולה מעולפת במטמוני מסתרים, כמו שאנו רואים בעינינו.
ומוקפת בהמון נגעים של עניי הדעת סובלי חלאים רוחניים - ודאי לא
יועילו כל חשבונות העולים בלב אדם שמחשבותיו הבל, נגד עצת ד'
העליונה אשר דבר טוב על ישראל, לכוון אור גאולה ודרך חיים לשאר עמו,
העתידים להיות כולם שבי פשע.

אגרות הראיה ב' איגרת שער

בְּרַךְ עֲלֵינוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֵת הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֵת כָּל מֵינֵי
תְּבוּאָתָהּ לְטוֹבָה, וְתֵן בְּרָכָה עַל פְּנֵי הָאָדָמָה, וְשַׁבְּעֵנוּ
מְטוֹבָה, וּבְרַךְ שְׁנַתְנוּ בְּשָׁנִים הַטּוֹבוֹת לְבְרָכָה,
כִּי אֵל טוֹב וּמְטִיב אַתָּה, וּמְבָרֵךְ הַשָּׁנִים.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים.

תִּקַּע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחַרוּתְנוּ, וְשֵׂא נֶס לְקַבֵּץ גְּלוּתֵינוּ,
וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מִהֲרָה מֵאַרְבַּע בְּנֵפוֹת הָאָרֶץ לְאַרְצֵנוּ.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל.

הַשִּׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרָאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְחֻלָּה, וְהַסֵּר
מִמֶּנּוּ יְגוֹן וְאַנְחָה, וּמִלֶּךְ עֲלֵינוּ מִהֲרָה אַתָּה יְהוָה לְבַדְּךָ
בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים, וְצַדִּיקְנוּ בְּצַדִּיק וּבְמִשְׁפָּט.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט.

☆ ויראה לי כי כשתהיה הסכמה מכל החכמים והתלמידים להקדים עליהם
איש מן הישיבה וישימו אותו לראש ובלבד שיהא זה בא"י כמו שזכרנו הנה
האיש ההוא תתקיים לו הישיבה ויהיה סמוך ויסמוך הוא אחר כן מי
שירצה שאם לא תאמר כן אי אפשר שתמצא ב"ד הגדול לעולם לפי
שנצטרך שיהיה כל אחד מהם סמוך על כל פנים והקב"ה יעד שישבו כמו
שנאמר ואשיבה שופטיך כבראשונה ויועצריך כבתחלה אחרי כן יקרא לך
עיר הצדק וזה יהיה בלא ספק כשיכון הבורא יתברך לבות בני אדם ותרבה
זכותם ותשוקתם לשם יתברך ולתורה ותגדל חכמתם לפני בא המשיח כמו
שיתבאר זה בפסוקים הרבה במקרא.

פירוש המשניות לרמב"ם, סנהדרין פ"א

וּלְמַלְשֵׁינִים אֵל תְּהִי תִקְוָה, וְכָל הַמִּינִים כָּרְגַע יֵאבְדוּ,
וְכָל אוֹיְבֵי עַמְּךָ מִהֲרָה יִכְרְתוּ, וְהַזֹּדִים מִהֲרָה תַעֲקֹר
וּתְשַׁבֵּר וּתְמַגֵּר וּתְכַלֵּם וּתְשַׁפִּילֵם וּתְכַנְיַעֵם בְּמִהֲרָה
בְּיָמֵינוּ.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמְכַנְיַע זֹדִים.

עַל הַצְדִיקִים וְעַל הַחֲסִידִים, וְעַל זִקְנֵי שְׂאֵרֵי עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל, וְעַל פְּלִיטַת בֵּית סוֹפְרֵיהֶם, וְעַל גְּרֵי הַצְדִּיק,
וְעַלֵינוּ, יְהִמוּ נָא רַחֲמֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, וְתֵן שִׁכְר טוֹב לְכָל
הַבוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בְּאַמֶּת. וְשִׁים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם, וְלַעוֹלָם לֹא
יִבוֹשׁ כִּי בָךְ בְּטַחְנוּ, וְעַל חֲסִדְךָ הַגָּדוֹל בְּאַמֶּת וּבִתְמִים
נִשְׁעָנֵנוּ.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מִשְׁעֵן וּמְבֹטָח לַצְדִיקִים.

✪ מי שיודע מארץ ישראל, שטעם באמת טעם ארץ ישראל, הוא יכול להכיר
באחר, אם היה אצל צדיק על ראש השנה אם לאו. ואם אותו הצדיק, הוא
גדול במעלה, או קטן. ואם הוא צדיק אמיתי, אם לאו או אם הוא בעצמו
צדיק. כי טעם ארץ ישראל יכולין לצייר לפני מי שיודע טעם שכל, כי רק מי
שהוא איש בור, אי אפשר לו לידע זאת. אבל מי שיודע משכל, כגון לומדים
שמרגישים מעט טעם השכל בפשט וקושיא, כדרך הלומדים. או חכמים
בחכמות אחרות, שמרגישים טעם שכל, יכולין להבין טעם ארץ ישראל, כי
אזכור דא"י מחכים (ב"ב קנח, ובזוהר פנחס רמה ע"ב, ובתיקון כב). וטעם
החכמה והשכל בוודאי יקר מאד, אך עיקר מעלת קדושת ארץ ישראל הוא,
רק על ידי השגחת השם יתברך. ומחמת שהש"י מסתכל בארץ ישראל
תמיד, כ"ש (דברים יא) תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית
שנה, עי"ז א"י מקודשת, ואזכור מחכים, כי עינים ע"ש החכמה, כי
התפתחות החכמה נקרא בחינת עינים, כ"ש (בראשית ג) ותפקחנה עיני
שניהם, ופירש"י על שם החכמה נאמר. ומחמת שעיני ה' בא"י, שמשתכל
בה תמיד, עי"ז אזכור דא"י מחכים. אך מהיכן נמשך ונתעורר זאת אצל
הש"י, דהיינו בחינת עינים, להשיגח כנ"ל. זה נעשה ע"י נשמות ישראל,
שהש"י מתפאר בהם, בבחינת (ישעיה מט), ישראל אשר בך אתפאר.
ליקוטי מוהר"ן מברסלב תורה מ

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירָךְ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב, וְתִשְׁכַּן בְּתוֹכָהּ כְּאִשֶּׁר
דִּבַּרְתָּ, וּבִנְיָה אוֹתָהּ בְּקֶרֶב בְּיָמֵינוּ בְּנֵן עוֹלָם, וְכִסֵּא דָוִד
עֲבֹדָה מִהֲרָה לְתוֹכָהּ תִּכְיֶן.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם.

אֶת צֶמַח דָּוִד עֲבֹדָה מִהֲרָה תִצְמַיֵחַ, וְקִרְנוֹ תִתְרוֹם
בִּישׁוּעָתְךָ, כִּי לִישׁוּעָתְךָ קוִינּוּ כָּל הַיּוֹם וּמִצְפִּים לִישׁוּעָה.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, מִצְמִיחַ קֶרֶן יִשׁוּעָה.

☆ והנה כתיב: "ואיבי יאמרו וגו' מתי ימות ואבד שמו" (תהלים מא, ו).
ונראה הביאור בזה, דהנה באמת ענין בהמ"ק ומלכות בית דוד קשורים
ותלויים זבי"ז, וכדכתיב (במלכים ה, טז) לא בחרתי בעיר מכל שבטי ישראל
לבנות בית וגו' ואבחר בדוד להיות על עמי ישראל, הרי דבחירת דוד היתה
הכנה לבנין בית הבחירה, ולהלן (שם יא, לב) והשבט האחד יהיה לו וגו'
ולמען ירושלים העיר אשר בחרתי וגו', הרי דלמען ירושלים הוזקקה
מלכות ב"ד להיות קיימת עכ"פ בשבט אחד. ועוד שם (טו, ד) להקים את
בנו אחריו ולהעמיד את ירושלים, הרי דזו היא העמדת ירושלים,
שתקיים שמה מלכות ב"ד. ועיין ברמב"ם (פ"א ממלכים הי"י) שפסק כן
להלכה, דבירושלים אין ממנין מלך אלא מזרע דוד בלבד, ומקרא מלא
בספר תהלים: ירושלם הבנויה כעיר שחברה לה יחדו וגו' כי שמה ישבו
כסאות למשפט כסאות לבית דוד, הרי דזהו מתנאי ירושלם שיהיו בה
סנהדרין ומלכות ב"ד. והרבה מקראות במלכים למען היות ניר לדוד עבדי
בירושלים, וגם בתפלת שמי"ע בברכת **בונה ירושלים** אנו מסיימין **וכסא
דוד מהרה לתוכה תכין**, אף דנתקנה ברכה אחרת מיוחדת לצמיחת מלכות
בית דוד, מ"מ אנו מזכירין זאת גם בברכת בונה ירושלים, משום דזה שייך
גם לבנין ירושלים. וגבי בהמ"ז קי"ל (בברכות דף מח) דכל שלא אמר
מלכות ב"ד בבונה ירושלים לא יצא ידי"ח, וברמב"ם (פ"ב מהל' ברכות
ה"ד): וכל מי שלא אמר מלכות בית דוד בברכה זו לא יצא ידי חובה, מפני
שהיא ענין הברכה, שאין נחמה גמורה אלא בחזרת מלכות בית דוד עכ"ל.
הרי דחזרת מלכות ב"ד הוא מענין בנין ירושלים ואין ירושלים גמורה
אלא בחזרת מלכות ב"ד לתוכה.

חדושי רי"ז הלוי, תהלים, דף נד

☆ **לישועתך קוינו כל היום.** "צפית לישועה" (שבת לא.). האדם באשר הוא
אדם פרטי, הוא מוגבל בהגבלה צרה, בכל ישותו ומציאותו, נגד אותו הערך
שצריך הוא להשכיל בנפשו במה שהוא אבר מן הכלל הגדול, של כל
האומה, שהיא ג"כ מסתעפת לכלל המציאות, אשר פרטי הטוב והאור
הולכים ומצטרפים אל החשבון הכללי, באין הבחן אם הכללות נראית
לשעתה או תבא לאחר זמן, אבל נדע נאמנה כי בא תבא, וכל חלק מן הטוב

אָב הַרְחָמוֹן, שְׁמַע קוֹלֵנוּ, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ,
וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרַצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ, כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלוֹת
וְתַחֲנוּנִים אַתָּה, וּמִלְפָּנֶיךָ מִלְּפָנֵינוּ, רִיקֵם אֵל תְּשִׁיבֵנוּ, חַנּוּן
וְעִנּוּן וְשׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתֵנוּ,
כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל פֶּה עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה.

רָצָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל, וּלְתַפְלָתֶם שְׁעָה, וְהִשָּׁב
אֶת הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ, וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתֶם מֵהָרָה
בְּאַהֲבָה תִקְבַּל בְּרַצוֹן, וְתֵהִי לְרַצוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל
עַמְּךָ.

וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבֶךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים.
בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמְחֲזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן.

שבאוצר כל איש פרטי מצטרף הוא עם החיים הכלליים, ההולכים לכונן את ישועת ד' הכללית בבא עתה. על-כן התביעה היותר שלמה היא על כל מהלך החיים של האדם, אם ניתן לו ערכו הכללי בתור צפיה לישועה. הצפיה כוללת גם שימת-עין תדירית, גם באין שום יחש של הכרה גלויה חיצונית אל הישועה, כמו שהמצפה עומד על המשמר ימים על שנה, ולא יעזוב עמדתו גם באין לפניו דבר מחודש, - וגם שבכל עת מצא של איזו הערה, שיראה שראוי לעשות איזה דבר לישועה, יחיש פעולתו ולא יעזוב, כמו שהמצפה בראותו ע"פ צפיתו, שבאה שעת מעשה, לבריחה או הגנה מאיזה אויב וכאלה, עליו החובה לעשות מה שדרוש לעשות לטובת המצב, כן יזרו לעת הנכון בלא איחור רגע וזמן. לאלה שתי התכונות יחדיו, הנראות כמתנגדות זל"ז, ההתמדה בצפיה מחשבתית והזירוז בעת הכושר, צריך להתרומם בעומק העיון של צפיה לישועה.

עולת ראייה א, עמ' רעט-רפ

✪ אף אנו אלו היינו מוכנים להתקרב אל אלהי אבותינו בלבב שלם, כי אז היה הוא יתברך מושיענו כאשר הושיע את אבותינו במצרים - עכשיו שאין הדבר כן, אין הדברים שאנו אומרים בתפלותינו: "השתחוה להר קדשו", ו"השתחוה להדם רגליו", ו"המחזיר שכינתו לציון", וכדומה, כי אם כדבור התוכי וכצפצוף הזוריר, כי בלא כונת הלב אנו אומרים דברים אלה או דומיהם, - כאשר העירות בצדק, שר הכוזרים.

ספר הכוזרי, מאמר שני, כד

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ, שְׂאֵתָהּ הוּא יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
 אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד, צוֹרֵנוּ צוֹר חַיֵּינוּ, מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ אֶתָּה
 הוּא לְדוֹר וָדוֹר, נוֹדָה לָךְ וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ עַל חַיֵּינוּ
 הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ, וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ, וְעַל נְסִיֶּךָ
 שְׂבָכָל יוֹם עִמָּנוּ, וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שְׂבָכָל עֵת,
 עָרֵב וּבִקֵּר וְצַהֲרִים. הַטּוֹב, כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ, וְהִמְרַחֵם
 כִּי לֹא תִמּוּ חֲסָדֶיךָ, כִּי מֵעוֹלָם קוּיֵנוּ לָךְ.*

וְעַל כָּלֶם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמֶךָ מִלְכָּנוּ תָּמִיד
 לְעוֹלָם וָעֶד, וְכָל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סְלָה, וְיִהְלְלוּ אֶת שְׁמֶךָ
 בְּאֵמֶת, הָאֵל יִשׁוּעָתָנוּ וְעִזְרָתָנוּ סְלָה, הָאֵל הַטּוֹב.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַטּוֹב שְׁמֶךָ וְלָךְ נֶאֱדָה לְהוֹדוֹת.

☆ **לניסא זוטא מיהא חזיא קשיא.** תימה מאי קשיא, הא אמרו לעיל דכי אמר
 ליה זרעה חטין זרע שערי ואשתדוף, דמצי אמר ליה אי זרעתה חטין הוה
 מקיים בי ותגור אומר ויקם לך, וכ"ש כשלא זרעה כלל, דליכא הוכחה
 שהיה ראוי להשתדף! וי"ל דשמואל מיירי כגון שאמר ליה זרע כל מה
 שתצצה, דהשתא לא מצי למימר הוה מקיים בי ותגור אומר ויקם לך,
 דבסתמא לא היה מקבל הקדוש ברוך הוא תפלתו של זה שיצליח כל מה
 שיזרע, אם לא שיעשה לו נס. ולא קאמר לעיל הוה מקויים בי ותגור אומר,
 אלא לפי שמתפלל על מין אחד של חטין.
 תוסי' ד"ה "לניסא זוטא", בבה מציעא קו.

* הצעה לנוסח "על הניסים" מובאת בעמוד 168. אפשר להרהר בו כאן.

שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה, חַיִּים חַן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים, עָלֵינוּ
 וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ, בְּרַכְנוּ אָבִינוּ כְּלָנוּ כְּאֶחָד יַחַד
 בְּאוֹר פְּנִיךָ, כִּי בְּאוֹר פְּנִיךָ נִתְּתָ לָנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת
 חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד, וְצַדִּיקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם.
 וְטוֹב יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכֵנוּ, וּלְבָרֵךְ אֶת כָּל עַמָּךְ יִשְׂרָאֵל,
 בְּרַב עֹז וְשְׁלוֹם.
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה, הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם.

יהי לרצון אמרי פי, והגיון לבי לפניך, יהוה צורי וגואלי:

אלהי, נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מרמה, ולמקללי נפשי
 תדם, ונפשי כעפר לכל תהיה. פתח לבי בתורתך, ואחרי
 מצותיך תרדף נפשי. וכל הקמים והחושבים עלי לרעה, מהרה
 הפר עצתם וקלקל מחשבתם.

(יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי, שלא תעלה קנאת
 אדם עלי ולא קנאתי על אחרים, ושלא אכעוס היום ושלא
 אכעיסך, ותצילני ממצר הרע, ותן בלבי הכנעה וענוה. מלכנו
 ואלהינו אלה כל בשר, יחד שמך בעולמך, בנה עיך, יסד ביתך
 ושכלל היכלך, וקבץ קבוץ גליות, ופרה צאנך ושמח עדתך).
 עשה למען שמך, עשה למען ימינה, עשה למען תורתך, עשה
 למען קדשך, למען יחלצון ידידיך הושיעה ימינה וענני.

יהי לרצון אמרי פי, והגיון לבי לפניך, יהוה צורי וגואלי:

עשה שלום במרומו,
 הוא יעשה שלום עלינו
 ועל כל ישראל,
 ואמרו אמן.

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, שיבנה בית המקדש
 במהרה בימינו, ותן חלקנו בתורתך.

ושם נעבדך בראה כימי עולם וכשנים קדמוניות.
 וערבה ליהוה מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

תהלים קיח

אחרי תפילת שמונה עשרה חזן וקהל אומרים:
פְתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אָבֵא בָּם אוֹדֶה יְהוָה:

פותחין הארון ואומרים בקול רם:
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, יְהוָה אֶחָד:
בלחש: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

ואחר־כך אומרים שלש פעמים:
יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים.

ישראל אומרים שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד, ורוח הקודש מבשרת על ידיהם ואומרת (דהיי"א, יז, כא) ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ.

מכילתא דרשב"י בשלח טו, ב

ומהיכן זכו ישראל לקרות שמע, אי"ר פנחס בר חמא ממתן תורה זכו ישראל לקרות שמע. כיצד, את מוצא לא פתח הקב"ה בסיני תחלה אלא בדברות, אמר להם: שמע ישראל, אנכי ד' אלקיך. נענו כולם ואמרו: ד' אלקינו ד' אחד. ומשה אמר: שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

דברים רבה פרשה ב, כב

בגאולה ראשונה - ויאסף יהושע את כל שבטי ישראל שכמה וגוי ויתיצבו לפני האלקים (יהושע כד, א), ויאמרו העם אל יהושע: את ד' אלקינו נעבד ובקולו נשמע (יהושע כד כד).

שם שם, כה בגאולה שניה - ובכל זאת אנחנו כורתים אמנה וכתבים וגוי (נחמיה י, א), מחזיקים על אחיהם אדיריהם ובאים באלה ובשבועה ללכת בתורת האלקים אשר נתנה ביד משה עבד האלקים ולשמור ולעשות את כל מצות אדנינו ומשפטיו וחקיו. שם שם, ל

ושבת עד ד' אלקיך ושמעת בקלו ככל אשר אנכי מצוך היום אתה ובניך - שתשוב אל ד' בכל לבבך ובכל נפשך ותקבל עליך ועל בניך לדורותם לעשות ככל אשר אנכי מצוך היום, כאשר עשו בגאולה השנית דכתיב (נחמיה י, א) ובאים באלה ובשבועה ללכת בתורת האלקים וגוי.

רמב"ן, דברים ל, ב

ואומרים שתי פעמים:

יְהוָה מֶלֶךְ, יְהוָה מֶלֶךְ, יְהוָה מֶלֶךְ לְעֹלָם וָעֶד.

חזן וקהל:

מי שְׁעֵשָׂה נְסִים לְאַבְרָהָם וְגָאֵל אוֹתָם מֵעַבְדוֹת לְחֵרוֹת, הוּא יְגַאֲלֵנוּ גְאֻלָּה שְׁלֵמָה בְּקִרְבּוֹ, וְיִקְבֹּץ נַדְחֵינוּ מֵאַרְבַּע כְּנָפוֹת הָאָרֶץ, חֲבָרִים כָּל יִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר אָמֵן.

חזן (בטעמים) וקהל:

וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצָּר הַצָּרֵר אֶתְכֶם וְהִרְעַתֶם בְּחֻצְצֹת וְנִזְבְּרַתֶם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְנוֹשַׁעְתֶם מֵאִיְבֵיכֶם: וּבִיּוֹם שִׂמְחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשְׁכֶם וּתְקַעְתֶם בְּחֻצְצֹת עַל עֲלֵתֵיכֶם וְעַל זְבָחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזִכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

במדבר י

בשעה שהייתה לכל ישראל צרה, והיה הקב"ה עושה עמהם נס היו עושין יום-טוב והיו אומרים הלל וכו'. ועיקר תקנה לא היתה אלא בנס שנעשה לכל ישראל, דכתיב וכי תבואו מלחמה בארצכם על הצר הצורך אתכם והרעותם וגו'.

רבנו יונה ברכות, פרק ב, בשם רבינו תם

"וביום שמחתכם ובמועדיכם" - ששבתם מארץ אויב או נצחתם האויב הבא עליכם וקבעתם יום-שמחה כימי פורים וחנוכה ושבעת ימי שמחה בימי חזקיה (דה"ב ל, כג).

אבן עזרא, במדבר י, י

"והיו לכם לזכרון וגו'" - לא שהאלוה צריך לכך שיזכירו לו דבר או יפנו תשומת לבו לדבר, כי אם המצוות הן הצריכות להעשות בשלמות, למען תהיינה ראויות לגמול - כשם שכוונות התפילה יש לתת להן מבע על צד השלמות האפשרית בתחינה ובבקשה, כי רק אם יהיו הכוונה והמעשה גם יחד שלמים כראוי, יבוא הגמול עליהם.

כוזרי, מאמר חמישי, כז, בתרגומו של יהודה אבן-שמואל

השופר - סימן טוב לישראל.

מכילתא, פרשת יתרו

תקיעה

תוקעין תקיעה אחת
ואומרים בקול רם (חזן וקהל):

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה

חזן וקהל:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׂכֵשֵׁם שְׂזַכְּנוּ
לְאַתְחַלְתָּא דְגֵאֲלָה, כִּךְ נִזְכֶּה לִשְׁמַע קוֹל שׁוֹפְרוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ.

יש מוסיפים:

וְיִהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שֶׁתִּרְאֶה בְּעֵינֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הַנְּפוּצִים בְּכָל הָאֲרָצוֹת, וּבַחֲרָבוֹת
יְרוּשָׁלַיִם אֲשֶׁר הִיטָה שְׂמֵמָה, וּמִקִּדְשֶׁךָ אֲשֶׁר הָיָה מְשֻׁלַּח וְנֶעְוָב כַּמִּדְבָּר, וְתִקְנֵא לְשֵׁם
קִדְשֶׁךָ הַמְחַלְלֵל בְּגוֹיִים, וְתִקְבֵץ שְׂאֵרֵי־צִאֲנֶךָ מִכָּל הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נְפוּצוּ שָׁמָּה,
וְהָשִׁב יִשְׂרָאֵל אֶל נְהוּוֹ וְאַרְמוֹן עַל מִשְׁפָּטוֹ יֵשֵׁב. וּבָאָה הַמְּשֻׁלָּה הָרֵאשׁוֹנָה,
מִמְּלַכְתּוֹת לְבַת יְרוּשָׁלַיִם, וְעַמְּד וְרַעְיָה בְּעַז יי בְּגֵאוֹן שֵׁם יי אֱלֹהֵינוּ, וְנִקְוֶה אֵלָיו כָּל
הַגּוֹיִים, לִקְרֹא כָלֵם בְּשֵׁם יי וְלַעֲבֹדוֹ שְׂכֵם אֶחָד. כִּי לֶךְ אֲנַחְנוּ מִחֲכִים, וּמִצְפִּים
לִישׁוּעָתְךָ, וּמִיַּחְלִים לְהַמּוֹן כַּחֲמִידַי וְחֲסִידַי. אֵל תְּבִישֵׁנוּ יי מִסְבְּרָנוּ וְאַל תִּפְחַן נָא
מִלְּכָנוּ אֶת תִּקְוַתְנוּ. הִרְאֵנוּ יי חֲסִדְךָ וְיִשְׁעֶךָ תַּתֵּן לָנוּ, וְקִים לָנוּ הַבְּשׂוּחֹתֶיךָ וּמְלֵא לָנוּ
נְחִמוֹתֶיךָ

☆ אין לנו כח אמיץ כזה, אשר יוכל להרים קול שופרו למען ישמע כל עם ישראל ממזרח שמש עד מבואו, בקול רעם, קומו בניו ותנו גאולה להאם הנהלאה, קומו כולכם כאיש אחד עם החיל והחוסן שלכם, עם היקום אשר ברככם ה' ומהרו לגאול את אדמת הקודש, ליתן אותה בידי בניה-בוניה, השבים אליה מכל קצוות הגולה, להחיות שממותיה לבנות הנהרסות ולטעת הנשמה.

אֲרַךְ חִפְץ עַמִּי נ-גג

ואין שופר אלא של חרות שנאמר (ישעיה כז, יג) והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול. אבל איני יודע מי תוקעו, תלמוד לומר (זכריה ט, יד) ודי' אלקים בשופר יתקע. ועדיין אין אנו יודעים מהיכן התקיעה יוצאה, זה שנאמר (ישעיה ס"ו, ו) קול שאון מעיר, קול מהיכל, קול ד' משלם גמול לאויביו.

ספרי במדבר, פרשת בהעלותך

ויהי רצון מלפניך וכו' - סיום הבקשה הראשונה לרב סעדיה גאון ז"ל.

בְּרוּךְ אַתָּה בְּבֵית מִקְדָּשְׁךָ,
וּבְרוּךְ אַתָּה בְּכָל אֶפְסֵי הָאָרֶץ.
בְּרוּךְ אַתָּה בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל,
וּבְרוּךְ אַתָּה בְּכָל לְאֻמִּים.
בְּרוּךְ אַתָּה בְּדוֹרוֹת הַעוֹבְרִים,
וּבְרוּךְ אַתָּה בְּדוֹרוֹת הַבָּאִים.
בְּרוּךְ אַתָּה בַּיּוֹם גְּלוּתֵנוּ,
וּבְרוּךְ אַתָּה בַּיּוֹם גְּאֻלְתֵנוּ.

הוֹשִׁיעָה אֶת עַמְּךָ וּבְרַךְ אֶת נַחֲלֹתֶךָ, וּרְעַם וְנִשְׂאֵם עַד הָעוֹלָם:

חזן וקהל :

יְמִלְךָ יי לְעוֹלָם, אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן, לְדֹר וָדֹר הַלְלוּהָ:

מנין שנות אתחלתא דגאולה - מנהג ביהכ"נ האיטלקי בירושלים.
לאחר סדר תפילת ערבית, אחרי התקיעה וקריאת "לשנה הבאה", החזן מכריז:
מה-נאווו על-ההרים רגלי מבשר, משמיע שלום מבשר טוב ישעיה נב
משמיע ישועה, אמר לציון מלך אלהיך:

אָחִינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל שְׁמְעוּ: הַיּוֹם... שָׁנִים לַתְּחִלַּת גְּאֻלְתֵנוּ בְּהַקְמַת
מְדִינָתֵנוּ בְּאֶרֶץ אֲבוֹתֵינוּ.
הִרְחַמְן הוּא יְכוֹנְנָה עַד עוֹלָם סְלָה.

חזן וקהל:

זֶה הַיּוֹם עֲשֵׂה יי נְגִילָה וְנִשְׂמְחָה בּוֹ.

☆ ההרגשה של אור הישועה מקשקשת לפנינו כזוג, כל גבול ארץ-ישראל כולו
אומר כבוד וקורא להתעוררות רוחנית ומעשית איתנה, והקול עוד יחזק,
מיום ליום יתן אומר רב, ומפרק לפרק ישגא החזיון, חזון מופתי עולמים,
כי בא מועד למועד-מועדים, וסודות יצירת עולמים על גבול התעלומה
עומדים מוכנים להתפרץ באורות מאופל. מלאי שירה ושכורי נחמה
ותשובה יבאו גדודים מעברים לקומם חרבות ארץ חמדת עולמים.
אור החסד מתגבר בעולם ואהבת ישראל הולכת ומתלהבת בשורש נשמתה
של כנסת-ישראל, ונחלי עדניה ימתיקו כל המרורים, שיפעלו לאמץ כח
ולהרים קול יעקב בעוז די.
הנה החזון מתחיל להתנוצץ. האומה הרזית שבה לארץ הרזים. ארץ
הפלאות מתחלת להיות נודעת בחיים, והחיים בבואם אל תוכה אינם

סוגרין הארון

חזן וקהל מנעימים (במנגינת 'התקוה'):

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוֹב יְהוָה אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֻלְמִים:
 אֲזַי יִמְלֵא שְׁחֹק פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה אֲזַי יֵאמְרוּ בְּגוֹיִם הַגְּדִיל יְהוָה
 לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי:
 הַגְּדִיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ הָיִינוּ שְׂמֵחִים:
 שׁוֹבָה יְהוָה אֶת שְׁבִיתָנוּ כְּאִפְיָקִים בְּנִגְבִּי:
 הַזֹּרְעִים בְּדַמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ:
 הַלֹּחֵץ יִלְךְ וּבִכְהָ נִשְׂא מִשָּׁךְ הַזֶּרַע בֹּא יְבֵא בְרִנָּה נִשְׂא אֶלְמָתָיו:

יודעים את עצמם, כי הם נתעלו, כי קודש קדשים הם. אבל עלילות לעלילות יצטרפו והאור יבקע מציון וגור אריה יהודה יחל לחוש את רעם גבורתו.

ת"ל שארצנו הקדושה הולכת ונבנית לעינינו. דבר ד' בידי עבדיו הנביאים, ע"ד שיבת ציון וצמיחת קרן ישועה לבית ישראל על אדמת הקודש, הולך ומתמלא בחסדו הגדול. שבי גולה הולכים ובאים בחמדת נפש אל ערי יהודה, אשר החלו להתנער מעפר שממותו, - ועינינו רואות ושמחות. ארץ חפץ עמי נד-נה

שיר המעלות - בזה המזמור התפלל המשורר, שיזכו להיות בקבוץ גליות גם בלתי ראויים לזה.

פירוש ר' עובדיה ספורנו ז"ל

☆ במדרש שלחך פרדס רמונים כו' ע"ש. הענין הוא כי כל זמן שהיו בניי בגלות, לא יכלו להוציא מכח אל הפועל הקדושה והחיות ואלקות שהיה טמון בהם. לכן לא הכיר גם מרע"ה. ואמר באיזה זכות כו' והשיבו הקב"ה בהוציאך כו' תעבדון כו' הא' כו', פירוש שתיכף כשיצאו לחירות יתגלה כוחן של ישראל. ובניי נבראו להיות צבאות ה' ולפרסם כבודו בעולם, רק בהיותן כפוף תחת יד מלכות בשר ודם, אינם יכולים לקבל מלכות שמים, כדאיתא בזה"ק פרשת בהר. ולכן כשיצאו מתחת ידם התחילו לקבל מלכות ה', וזה הרמז "וחמשים עלו בניי" - מזויינים". כלומר שידעו שכל היציאה לחירות כדי להיות עוסק במלחמות ה', כמ"ש בסי' חובת הלבבות שאמר לאותו פלוני שיצא ממלחמה קטנה למלחמה גדולה. כי לא היה המכוון של הגאולה להיות פנוים, רק שקיבלו החירות כדי להיות מוכנים למלחמות מצוה. וזה הרמז "ויהי בשלח" - לשון צרה, שעתה התחילו לחפש בשלימות עצמותן, וראו שעדיין חסרים כל טוב, עד שעלו מעלות רבות, מדרגה אחר מדרגה, עד שקרבנו לפני הר סיני כו' כל הטי"ו מעלות שחושב שם בהגדה דפסח.

שפת אמת בשלח, תרמ"ד

קדיש שלם: יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא די ברא כרעותה
 וימליד מלכותה ויצמח פרקנה ויקרב משיחה.
 בתציון וביומיון ובחיי דכל בית ישראל
 בעגלא ובזמן קריב. ואמרו אמן.
 יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיא.
 יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא
 ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא.
 לעלא מן כל ברכתא ושירתא
 תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא. ואמרו אמן.
 תתקבל צלותהון ובעותהון דכל בית ישראל
 קדם אבוהון די בשמיא, ואמרו אמן.
 יהא שלמא רבא מן שמיא ותייס טובים עלינו
 ועל כל ישראל, ואמרו אמן.
 עושה שלום בברומיו, הוא יעשה שלום עלינו
 ועל כל ישראל ואמרו אמן.

סדר ספירת העומר

לְשֵׁם יְחִוּד קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתִיה בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוּ, לְיַחַד שֵׁם י"ה בּו"ה בְּיַחְוּדָא שְׁלִים בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הַנְּנִי מוֹכֵן וּמוֹזְמֵן לְקִיּוּם מִצְוֹת עֲשֵׂה שֶׁל סְפִירַת הָעוֹמֵר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה: וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת מִיּוֹם הַבֵּיאָכֶם אֶת עֹמֵר הַתְּנוּפָה, שִׁבְעַת שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה, עַד מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם, וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַיהוָה:

✧ ר' יוחנן אמר: לעולם לא תהא מצות העומר קלה בעיניך, שעל ידי מצות העומר זכה אבינו אברהם לירש את ארץ כנען, הדא דכתיב "ונתתי לך ולזרעך אחרוך את ארץ מגוריד וגו'" (בראשית יז, ח), על מנת - "ואתה את בריתי תשמר" (שם, בראשית יז, ט).

פסיקתא דרב כהנא פרשה ח, ד

✧ משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרון של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ ישראל, וכמו שכתוב "אם לא בריתי יומם ולילה וגו'". והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה. - - - וענין גדול הוא להם, יותר מן החירות מעבדות, ולכן יעשה השם למשה אות צאתם מעבדות לקבלת התורה, כי התפל עושין אות לעולם אל העיקר.

ומפני כן, כי היא כל עיקרון של ישראל, ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא.

ספר החינוך, מצוה ש"ו

✧ זהו סוד התכונה העקרי של ספירת העומר ב-מ"ט ימים אלו. וגזירת הכתוב היא, שההתעלות הזאת תסומל דוקא ע"י דבר חומרי מהמדרגה הכי נמוכה, כמו קומץ השעורים של העומר, שהוא מאכל בהמה להראות שהאדם אעפ"י שהוא קשור לחומריות, ואפילו הוא עומד בדרגא הכי נמוכה כמו מאכל בהמה, יכול הוא, אם ירצה, לעלות עד דרגת הקדושה היותר עליונה, דרגת מלאכי השרת.

ויהי נועם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ, וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ,
וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

**בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל סְפִירַת הָעוֹמֵר:**

כאשר חל יום העצמאות בג' אייר:

**הַיּוֹם שְׂמוֹנֶה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת
וְאַרְבָּעָה יָמִים לְעוֹמֵר.**

נצח שבתפארת. י. עמים. יחודך.

כאשר חל יום העצמאות בד' אייר:

**הַיּוֹם תְּשַׁעָּה עָשָׂר יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת
וְחֲמִשָּׁה יָמִים לְעוֹמֵר.**

הוד שבתפארת. ת. כולם. כבבת.

כאשר חל יום העצמאות בה' אייר:

**הַיּוֹם עָשָׂרִים יוֹם שֶׁהֵם שְׁנֵי שָׁבוּעוֹת וְשֵׁשָׁה
יָמִים לְעוֹמֵר.**

יסוד שבתפארת. ש. ישמחו. שמרם.

בעל "קול התור" תלמיד הגר"א, מבאר, כי הכח של קדושת ירושלים מלווה את בני ישראל בכל הדרך בה הלכו ממצרים עד ירושלים, ואמר בשם הגר"א כי דבר זה מרומז מפורש בפסוק: "הלך וקראת באזני ירושלים לאמר, כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורֶיךָ אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה". לפי הדרש כוונת "ירושלים" בפסוק זה היא על כנסת ישראל בכללה, אמנם אין מקרא יוצא מידי פשוטו, ולפי הפשט נאמר זה על ירושלים, שהיא הלכה אחרי ה' במדבר, היינו - כח הקדושה של ירושלים כאמור, ודרגת קדושת ירושלים היא ב-מ"ט שערי קדושה. כשהיא מחוברת לירושלים של מעלה, בזמן שהיא בנויה ככתוב: "ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו".

מדרש שלמה, דרשות חלק א, טז, עמ' 52-53

☆ **העומר היה מתיר את החדש במדינה, ושתי הלחם במקדש** (מנחות סח) - נשמה אחת היא המחיה את המדינה ואת המקדש בישראל, לא בקשרים מלאכותיים הננו מקשרים את חיי עמנו הכלליים לכל צביוניהם רק מפני שככה מורה אותנו מקור חיינו. וכן הוא הצביון השלם של נשמת לאומנו. אין חצאיות, אין חלקיות ואין תוכנים של פירוד במהותה של אותה הנשמה

הגדולה של האומה אשר קדושת האחדות היא כל חייה כל יסודה וקיומה
 "אתה אחד ושמן אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ."

מאמרי הראיה עמ' 181

☆... והלאה אנו צועדים. בנין הארץ, היסוד הראשי, החקלאות, הלא היא אצל כל העמים רק גורם כלכלי חיוני פשוט, אבל העם אשר הנושא שלו כולו הוא קדש קדשים, וארצו, ושפתו, וכל ערכיו כלם קודש הם, כי הוא כולו ממלא את בטוי הקודש של כל האנושיות וכל היקום שלו, ובכל מקום שקווי אור קדש משתלחים לברכה אינם כי אם ענפים מגזע מטעיו, הרי גם חקלאותו כולה היא ספוגת קודש, והקודש הזה שביסוד החקלאי מובלט הוא על ידי זה שחגיגת ראשית הקציר, העומר, עולה הוא למדרגת עבודת הקודש היותר עליונה, והקרבת המקודש עמו הוא קרבן צבור, שדוחה את השבת.

הביתוסיות ודאי לא היתה חרדה על קדושת השבת ושמירתו יותר משומרי התורה הנצחיים, הפרושים, ולא בשביל משמרת השבת ממלאכת קצירת העומר היתה מלחמתם כל כך נטושה נגד המציאות של האפשרות שידחה העומר את השבת, אם לא יפרשו כפירוש הפלסטר שלהם, ממחרת השבת, ממחרת שבת בראשית, אבל מחשבת רעל עמוקה היתה בלבבם. הם, אשר לא יכלו להתעמק בסגולת ישראל המיוחדת, לדעת את עומק הקדש אשר לגוי הקדוש הזה, אשר בשבתו על אדמת קדשו גם חקלאותו ובנין ארצו בכל תוצאותיה המעשיות והקרקעיות תוכן קודש יש להם, ודגל קודש הוא דגלם, ואוצר הקודש, התורה הקדושה, הוא כל מוסד חייהם הלאומיים כמו הפרטיים.

זאת ידעו הכל כי השבת קודש הוא לישראל והשביתה מכל מלאכה היא בו חובה נמרצת - - - ואיך יכול הקרבן הבא ב"החל חרמש בקמה" להיות דוחה את השבת, אם לא הרמז הגדול שיש כאן כי החקלאות הארץ ישראלית בישראל, יסוד ישובו ובנין נחלתו, נמשכת היא ממקור הקודש באומה קדושה זו? ואם כי כל העבודה החקלאית בגילוייה והתמשכותה המעשית, הרי היא מכלל מלאכת החול ואסורה בשבת, אבל הקרבן של חגיגת ראשית הקציר מהחל חרמש בקמה מוכרח להיות עולה למדרגת הקודש של הצבור הקבועה הדוחה את השבת. - - - זאת לא יכלה הבייתוסיות לעכל, עיניה החלשות כהו ולא יכלו לסבול את האור הגדול הזה הזורח במלוא הדרו, ועל כן רצתה להאפיל אותו ולהבליט ש"אין קצירת העומר דוחה את השבת", אין החקלאות עולה גם בישראל למדרגה של קודש קדשים, וממילא יתפוס בה החול הרגיל את מעמדו ומזה תוכל כבר הדרגה להיות הולכת ויורדת עד כדי האפסיות של אור הקודש מחיי הלאום, והקבוץ הישובי. אבל נצחו חכמים ו"איתותב חגא דשבויעיא".

ומזה גם כן אנו למדים כי רוח האומה כולה, ביחודה וכללותה, כולו קודש הוא "כי עם קדוש אתה לדי אלקיך" וברוח המיוחד הזה אשר אין בכל העמים משלו, נקום ונתעודד וכל עמי התבל יתנו לנו כבוד ועז ותחית עולם תהיה לנו, וידעו תועי רוח בינה, כי קדוש ישראל הוא מקור ישענו

כ"ח אייר: (יום ירושלים)

היום שלשה וארבעים יום שהם ששה שבועות ויום אחד, לעומר.

חסד שבמלכות. ת. יברכנו. שועתנו.

הרחמן, הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה במהרה בימינו, אמן סלה.

יש נוהגים להוסיף:

למנצח בנגינות מזמור שיר: אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה:
לבעת בארץ ברך בכל גוים ישועתך: יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם: ישמחו ויחננו לאמים כי תשפט עמים מישר ולאמים בארץ תנחם סלה: יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם: ארץ נתנה יבולה יברכנו אלהים אלהינו: יברכנו אלהים וייראו אותו כל אפסי ארץ:

(אב"ג ית"ץ)	אנא בכת, גדלת ימנך, תתיר צרוכה.
(קר"ע שט"ן)	קבל רנת עמך, שגבנו טהרנו נורא.
(נג"ד יכ"ש)	נא גבור, דורשי יחודך, כבבת שמרם.
(בט"ר צת"ג)	ברכס טהרם, חמי צדקתך, תמיד גמלם.
(חק"ב טנ"ע)	חסין קדוש, ברוב טובך, נהל עדתך.
(יג"ל פז"ק)	יחיד גאה, לעמך פנה, זוכרי קדשתך.
(שק"ו צי"ת)	שועתנו קבל, ושמע צעקתנו, יודע תעלומות.

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

סלה, וחיי התורה והמצוה כולם חיי הלאום כולו המה. - - נגד אלה החפצים לנתק את היסוד החקלאי בארץ ישראל מקשר קדושתו המחיה אותו לעד על אדמת הקודש, איתותב חגא דשבועיא. והיה לנו יום הבכורים יום מתן תורתנו לאות עולם לישראל, ולערובת נצח לתקומת שיבת שבותו, וצמיחת קרן ישעו, על אדמת קדשו אשר אהב סלה, בימין ה' רוממה! ימין ה' העושה חיל אשר רק בה יושע ישראל תשועת עולמים וארצו תבנה בנין שלם במהרה בימינו.

מאמרי הראיה עמ' 179

רבנו של עולם, אתה צייתנו על ידי משה עבדך לספור ספירת העומר כדי לטהרנו מקלפותינו ומטומאותינו, כמו שכתבת בתורתך: וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהינה, עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום. כדי שיטהרו נפשות עמך ישראל מזהמתם. ובכן יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, שבזכות ספירת העומר שספרתי היום, יתקן מה שפגמתי בספירה (השייך לאותו הלילה), ואטהר ואתקדש בקדשה של מעלה, ועל ידי זה ישפע שפע רב בכל העולמות ויתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם, ולטהרנו ולקדשנו בקדשתך העליונה, אמן סלה.

עלינו לשבח לאדון הכל, לתת גדלה ליוצר בראשית, שלא עשנו כגויי הארצות, ולא שמנו כמשפחות האדמה, שלא שם חלקנו בהם וגורלנו ככל המונס. שהם משתחוים להבל וריק ומתפללים אל אל לא יושיע, ואנחנו כורעים ומשתחוים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ, ומושב יקרו בשמים ממעל, ושכינת עזו בגבהי מרומים. הוא אלהינו אין עוד, אמת מלבנו, אפס זולתו, בכתוב בתורתו: וידעת היום והשבת אל לבבך, כי יהוה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד:

ועל כן נקנה לך יהוה אלהינו לראות מהרה בתפארת עזה, להעביר גלולים מן הארץ, והאלילים ברות יכרתו, לתקן עולם במלכות שדי, וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ. יבירו וידעו כל יושבי תבל, כי לך תכרע כל ברה, תשבע כל לשון. לפניך יהוה אלהינו יכרעו ויפלו, ולכבוד שמך יקר יתנו, ויקבלו כלם את על מלכותך, ותמלך עליהם מהרה לעולם ועד, כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלך בכבוד.

☆ עלינו לשבח. שמעתי שיהושע תיקנו בשעה שכבש יריחו.

מחזור ויטרי

בְּכַתּוּב בְּתוֹרָתְךָ: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד. וְנֹאמַר: וְהָיָה יְהוָה
לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ, בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד.

אל תיכרא מפחד פתאם ומשאת רשעים כי תבא:
עצו עצה ותפר, דברו דבר ולא יקום, כי עמנו אל:
ועד זקנה אני הוא, ועד שיבה אני אסבל, אני עשיתי ואני אשא ואני
אסבל ואמלט:

קדיש יתום: יתגדל ויתקדש שמה רבא.
בעלמא די ברא כרעותה
וּמְלִיד מְלֻכּוּתָהּ וְנִצְמַח פְּרֻקְנָהּ וְיִקְרַב מְשִׁיחָהּ.
בְּחַיִּכּוֹן וּבְיוֹמִיכּוֹן וּבְחַיִּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל
בְּעִגְלָא וּבְזִמְן קָרִיב. וְאִמְרוּ אָמֵן.
יְהֵא שְׁמָה רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלְמָא וּלְעָלְמֵי עָלְמֵיָא.
יְתְבָרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאֵר וְיִתְרוֹמֵם וְיִתְנַשֵּׂא
וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמָה דְקֻדְשָׁא בְּרִידָהּ הוּא.
לְעֵלְא מִן כָּל בְּרַכְתָּא וְשִׁירְתָּא
תְּשַׁבַּחְתָּא וְנַחְמַתָּא דְאִמְיָרָן בְּעֵלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן.
יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא וְחַיִּים טוֹבִים עֲלֵינוּ
וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן.
עוֹשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו
הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ
וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן.

חזן
קהל וחזן
בְּרַכּוּ אֶת יְהוָה הַמְּבָרַךְ
בְּרוּךְ יְהוָה הַמְּבָרַךְ לְעוֹלָם וָעֶד

חזן וקהל בנעימה:
אני מאמין באמונה שלמה, בביאת המשיח,
ואף על פי שיתמהמה,
עם כל זה אחכה לו
בכל יום שיבוא.

מברכים איש את רעהו בברכת:
מועדים לשמחה לאילתר לגאלה שלמה!

סדר קידוש לבנה

תהלים קמח
 הַלְלוּהָ הַלְלוּ אֶת יְהוָה מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַמְרוֹמִים:
 הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל צְבָאָיו:
 הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וַיָּרֶחַ הַלְלוּהוּ כָּל כּוֹכְבֵי אוֹר:
 הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם:
 יְהַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צְוָה וַנְּבָרָאוּ:
 וַיַּעֲמִידֵם לְעֵד לְעוֹלָם חֶק נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר:

הריני מוכן ומזומן לקיים המצוה לקדש הלבנה, לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

ישים פניו למזרח וישר רגליו ויראה ראייה אחת בפני הלבנה קודם שיתחיל לברך ואח"כ לא יביט בה כלל:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמֵאֲמָרוֹ בְּרָא שְׁחָקִים, וּבְרוּחַ פִּיּוֹ כָּל צְבָאָם, חֶק וְזִמְן נָתַן לָהֶם שְׁלֹא יִשְׁנוּ אֶת תְּפִקִּידָם, שְׁשִׁים וּשְׁמַחִים לַעֲשׂוֹת רְצוֹן קוֹנֵם, פּוֹעֵל אֱמֶת שֶׁפְּעֻלָּתוֹ אֱמֶת, וְלִלְבָנָה אָמַר שֶׁתִּתְחַדֵּשׁ, עֲטַרְתַּת תְּפָאֲרַת לַעֲמוּסֵי בְטֶן שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִתְחַדֵּשׁ כְּמוֹתָהּ, וּלְפֶאֱרַ לְיוֹצְרָם עַל שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְחַדֵּשׁ חֲדָשִׁים.

- ג' פעמים: בְּרוּךְ יוֹצְרֵךְ, בְּרוּךְ עוֹשֵׂךְ, בְּרוּךְ קוֹנֵךְ, בְּרוּךְ בּוֹרְאֵךְ.
- ג' פעמים: כְּשֵׁם שְׂאֵנִי רוֹקֵד כְּנִגְדֵךְ וְאֵינִי יָכוֹל לִנְגּוֹעַ בְּךָ, בְּךָ לֹא יוֹכְלוּ כָּל אוֹיְבֵי לִנְגּוֹעַ בִּי לְרַעָה:
- ג' פעמים: תִּפְלַעְלִיחֵם אֵימָתָה וְפָחַד בְּגִדְלִי זְרוּעֶךָ יִדְמוּ כְּאֶבֶן:
- ג' פעמים: כְּאֶבֶן יִדְמוּ זְרוּעֶךָ בְּגִדְלִי, וְפָחַד אֵימָתָה עֲלִיחֵם תִּפְלַע:
- ג' פעמים: דְּוֹד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיִם:

ואומר לחבירו ג' פעמים: שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם:

☆ קידוש לבנה מתאים הוא לליל יום העצמאות, כנאמר בברכת הלבנה "עטרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים להתחדש כמותה..." - "דוד מלך ישראל חי וקים". ועיין ראש השנה כה, א.

וחבירו משיבו ג' פעמים: עליכם שלום:

ג' פעמים: סמן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל אמן:

קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות דומה שיר השירים ב
 דודי לצבי או לעפר האילים הנה זה עומד אחר כתלנו משגית
 מן החלונות מציץ מן החרכים:

תהלים קכא שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבוא עזרי:
 עזרי מעם יהוה עשה שמים וארץ:
 אל יתן למוט רגלך אל ינוס שמך:
 הנה לא ינוס ולא יישן שמר ישראל:
 יהוה שמך יהוה צלך על יד ימינך:
 יומם השמש לא יכבה ורח בלילה:
 יהוה ישמרך מכל רע ישמר את נפשך:
 יהוה ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

תהלים קכ הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עזו:
 הללוהו בגבורתיו הללוהו כרב גדלו:
 הללוהו בתקע שופר הללוהו בנגל וכנור:
 הללוהו בתוף ומחול הללוהו במנים ועגב:
 הללוהו בצלצלי שמע הללוהו בצלצלי תרועה:
 כל הנשמה תהלל יה הללויה:

סנהדרין מב תנא רבי רבי ישמעאל אלמלי לא זכו ישראל אלא להקביל פני
 אביהם שבשמים פעם אחת בחדש היום. אמר אביי: הלך צריך
 למימרא מעומד: מי זאת עולה מן המדבר מתרפקת על דודה:

ויהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי למלאת פגימת
 הלבנה ולא יהיה בה שום מעוט, ויהי אור הלבנה כאור החמה
 וכאור שבעת ימי בראשית, כמו שהיתה קודם מעוטה, שנאמר:
 את שני המארות הגדולים: ויתקים בנו מקרא שכתוב: ובקשו
 את יהוה אלהיהם ואת דויד מלכם, אמן.

תהלים סו למנצח בנגינות מזמור שיר:

אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה:
 לדעת בארץ דרכך בכל גוים ישועתך:
 יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם:
 ישמחו וירננו לאמים כי תשפט עמים מישר
 ולאמים בארץ תנחם סלה:
 יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם:
 ארץ נתנה יבולה וברכנו אלהים אלהינו:
 וברכנו אלהים ויראו אותו כל אפסי ארץ:

עלינו לשבח לאדון הכל, לתת גדלה ליוצר בראשית, שלא עשנו כגויי הארצות, ולא שמנו כמשפחות האדמה, שלא שם חלקנו בהם וגורלנו בכל המונס שהם משתחווים להבל וריק ומתפללים אל אל לא יושיע ונאנחנו כורעים ומשתחווים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ, ומושב יקרו בשמים ממעל, ושכינת עזו בגבהי מרומים הוא אלהינו אין עוד, אמת מלכנו, אפס זולתו, ככתוב בתורתו: וידעת היום והשבת אל לבבך, כי יהוה הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אין עוד.

ועל כן נקנה לך יהוה אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך, להעביר גלולים מן הארץ, והאלילים פרות יברתון, לתקן עולם במלכות שדי, וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ. נבירו וידעו כל יושבי תבל, כי לך תכרע כל ברה, תשבע כל לשון. לפניך יהוה אלהינו יכרעו ויפלו, ולכבוד שמך יקר יתנו, ויקבלו כלם את על מלכותך, ותמלך עליהם מהרה לעולם ועד, כי המלכות שלך היא ולעולמי עד תמלך בכבוד, ככתוב בתורתך. יהוה ימלך לעולם ועד. ונאמר: והיה יהוה למלך על כל הארץ, ביום ההוא יהוה אחד ושמו אחד.

אל תירא מפחד פתאם ומשאת רשעים כי תבא:
 עצו עצה ותפר, דברו דבר ולא יקום, כי עמנו אל:
 ועד זקנה אני הוא, ועד שיבה אני אסבל, אני עשיתי ואני אשא ואני אסבל ואמלט:
 קדיש יתום: יתגדל ויתקדש שמה רבא.

בעלמא די ברא כרעותה
 וימליד מלכותה ויצמת פרקנה ויקרב משיחה.
 בתייכון וביומיוון ובחיי דכל בית ישראל
 בעגלא ובזמן קריב. ואמרו אמן.
 יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמא.
 יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא
 ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקדשא בריך הוא.
 לעלא מן כל ברכתא ושירתא
 תשבחתא ונחמתא דאמרון בעלמא. ואמרו אמן.
 יהא שלמא רבא מן שמאי וחיים טובים עלינו
 ועל כל ישראל, ואמרו אמן.
 עושה שלום במרומינו הוא עשה שלום עלינו
 ועל כל ישראל ואמרו אמן.

טובים מאורות שברא אלהינו,
 יצדם בדעת בבינה ובהשכל,
 בם וגבורה נתן בהם,
 להיות מושלים בקרב תבל.

מלאים זיו ומפיקים נוגה,
 נאה זיום בכל העולם,
 שמחים בצאתם וששים בבוואם,
 עשים באימה רצון קונם.

פאר וכבוד נותנים לשמו,
 צהלה ורנה לזכר מלכותו,
 קרא לשמש ויזרח אור,
 ראה והתקין צורת הלבנה.

יְהִי הַחֹדֶשׁ הַזֶּה
כְּבֹאֵת אָבִי חוּזָה,
וַיִּשְׁמַע בְּבֵית זֶה
קוֹל שְׁשׁוֹן וְקוֹל שְׂמִחָה.

חֶזֶק יִמְלֵא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ,
אֲמִיץ נַעֲשֶׂה בְּקִשְׁתֵּנוּ,
וְהוּא יִשְׁלַח בְּמַעֲשֵׂה יָדָיו
בְּרִכָּה וְהַצְלָחָה.